

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"

ΕΤΟΣ Ζ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1958

ΛΡΙΘ. 13

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ, Ο ΚΛΗΡΟΣ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ἡ «Ἐφημέριος» εὐχαρίστως δημοσιεύει τὸν παρόντα ἀνέκδοτον λόγον, τὸν ὅποιον ἐξεφώνησεν ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Μεσσηνίας Πολύκαρπος, ὅταν ἐκήρυξεν ἐν Καλάμαις τὴν ἑναρξιν τῆς συνελεύσεως τοῦ Ἱερατικοῦ Συνδέσμου. Ὁ λόγος οὗτος, ὅστις ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν τῇ συγχρόνῳ Ἑλληνικῇ κοινωσίᾳ θέσῃ τοῦ κλήρου, εἶναι καὶ σημερον ἐπίκαιρος καὶ ἐποικοδομητικός.

Αἰδεσιμώτατοι,

Ἐύρισκόμεθα εἰς δυσκόλους χρόνους. Ἡ μεταπολεμικὴ περιόδος ἀνέπτυξεν, ὡς μὴ ὄφειλε, τὴν τάσιν πρὸς τὴν ἄλγη καὶ τὰς ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου. Οἱ ἄνθρωποι ἀπομακρύνονται τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Παρατηρεῖτε. Οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι τὸ πλεῖστον οἱ θερμοὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν, ἥτις διέκρινε τὰς παλαιότερας γενεάς. Δὲν ἔχουν τὸ πλεῖστον τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ δὲν ἐκτελοῦν τὰς ἐντολὰς τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν προσέρχονται τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς, ἐνθα ἐπιτελεῖται ἡ ἀνάμακτος Θυσία καὶ ὅθεν ἀνέρχεται, ὡς θυμίαμα εὐδοξίας, ἡ προσευχὴ τῶν πιστῶν. Ἄλλ' ἐδλογητὸς ὁ Κύριος! Ἐὐτυχῶς πανταχοῦ ὑπάρχει ἡ συναίσθησις τῆς λυπηρᾶς καταστάσεως καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὸν Θεόν. Τὰ πολλὰ καὶ ποικίλα ἀνυχήματα, τὰ ὁποῖα, ὡς ραγδαῖοι ποταμοί, κατέκλυσαν τὰς χώρας, καὶ διῆ ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, ἥτις μαστίζει τὴν ἄλγην ἀνθρωπότητα, ἔφεραν εἰς συναίσθησιν τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ζητοῦν παρηγορίαν καὶ ἐνίσχυσιν, τὴν σωτηρίαν. Ἄλλ' ἡ παρηγορία καὶ σωτηρία δύναται νὰ ἔλθῃ μόνον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐκ τῆς θρησκείας ἐκείνης, ἥτις ἀνώρθωσε καὶ ἀνεκαίνισε τὴν ἀνθρωπότητα, ἐκ τῆς θρησκείας ἐκείνης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἔσωσε τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου.

Ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία εἶναι ἡ Θρησκεία τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ζωῆς. Μορφώνει τὴν διάνοιαν καὶ ἀνακαινίζει τὴν καρδίαν, ἐνισχύει εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς καὶ ἀνορθώνει τὰς κοινωσίας καὶ τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἔπεσον. Ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία δὲν εἶναι Θρησκεία τῶν τύπων εἶναι ἡ δύναμις,

ἤτις δύναται νὰ κινήσῃ τὴν γῆν, διότι ἀκριβῶς ἔχει τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Διὰ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἀγιάζονται αἱ καρδιὰι καὶ ἐκρίζωνονται αἱ ἀνόσιαι κλίσεις καὶ ἐπιθυμίαι, σταυρώνεται ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος, πάλλεται δὲ ἡ καρδιά ὑπὸ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα συνεκίνουν τοὺς Πατέρας ἡμῶν. Ἄλλ' ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία δὲν δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπιωφελῶς καὶ νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους, ἐὰν αὐτοὶ δὲν θελήσουν νὰ ὑποταχθῶν εἰς τὰς θείας ἐντολάς διὰ τῆς πίστεως. Ναί, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος· πρέπει νὰ θελήσῃ καὶ νὰ ἀγαπήσῃ τὸν Θεόν, νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὰς θείας ἐντολάς καὶ τότε θὰ εὖρη ζωὴν, εὐφροσύνην πνευματικὴν.

Ἡ Ἁγία Ἐκκλησία εἶναι ἡ ταμιοῦχος τῆς χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς θείας διδασκαλίας καὶ τῆς χάριτος ἀνακαθίζει τοὺς ἀνθρώπους καὶ δημιουργεῖ τοὺς φιλησούχους καὶ φιλονόμους καὶ φιλοδικαίους πολίτας. Ἔργον αὐτῆς εἶναι τὸ νοθετεῖν πάντα ἄνθρωπον καὶ ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκειν, ἵνα παραστήσῃ πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ (Κολοσ. α', 28). Ἡ Ἐκκλησία ἐγένετο καὶ ἡ μυστηριώδης κιβωτός, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐσώθη καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς δουλείας. Καὶ ἡ Ἐκκλησία θὰ σώσῃ καὶ πάλιν τὸ Ἔθνος καὶ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς προόδου καὶ σωτηρίας. Ὡς ἡ ψυχὴ εἶνε ἐν τῷ σώματι, οὕτω καὶ ἡ Θρησκεία ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ὑπάρχει ἀνάγκη ὀργάνων, τῶν λειτουργῶν καὶ ἐφημερίων, οἵτινες μεταδίδουν τὴν θείαν διδασκαλίαν καὶ τὴν θείαν χάριν εἰς τοὺς πιστοὺς.

Ὁ Ἱ. Κλῆρος, ὅστις εἶνε θεοσύστατος, ἔχει ἐντολήν καὶ καθήκον νὰ προσφέρῃ θυσίαν ἰλασμοῦ ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, ἐξ οὗ πηγάζει ἡ τῶν ἁμαρτιῶν ἄφεσις· νὰ διδάσκῃ καὶ κηρύττῃ τὴν ἀγνήν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διδασκαλίαν καὶ νὰ ποιμαίνῃ τὴν τοῦ Χριστοῦ ποίμνην, ὡς δεῖ, ἐξ οὗ ἀλύμαντον διασώζεται τὸ τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα. Ὁ Ἱ. Κλῆρος εἶναι ὄργανον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ καθιστᾷ μέλη ἐκλεκτὰ καὶ ἅγια τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ διαμένει ὁ Κύριος μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Ὁ Ἱ. Κλῆρος εἶναι ἀπαραίτητος. Ὡς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ διατηρηθῇ κοινωνία ἄνευ θρησκείας, τοῦναντίον συντρίβεται καὶ ἀπόλλυται, οὕτω καὶ ὁ Ἱ. Κλῆρος εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἀναγκαῖος πρὸς μόρφωσιν καὶ διαπαιδαγώγησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ εὐημερίαν καὶ πρόοδον. Οὔτε οἱ εὐφραδεῖς ρήτορες καὶ ποιηταί, οὔτε οἱ εὐφάνταστοι ποιηταί καὶ φιλόσοφοι, οὔτε οἱ μουσοληπτοὶ μουσικοὶ ἤσκησαν τοιαύτην καὶ τηλικαύτην δύναμιν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ὅσον οἱ ἐμφοροῦμενοι τῶν ὑψηλῶν καὶ θείων συναισθημάτων τοῦ ὑπερτάτου Ὄντος, οἱ διδάσκαλοι δηλ. καὶ λειτουργοὶ τῆς θρησκείας.

Ἀλλὰ πότε οἱ κληρικοὶ δύνανται ἐπιωφελῶς νὰ ἐπιδράσων

ἐπὶ τῆς κοινωνίας; Ὅταν οἱ κληρικοὶ ἔχουν τὴν ἀληθῆ καὶ ἀνυπόκριτον εὐσεβείαν καὶ ἀρετὴν. Οἱ εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι κληρικοὶ «ἐστηλωμένοι Θεῷ» (Γρηγ. Ναζ. Λόγ. Κ.) εἶνε τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ἅλας τῆς γῆς, εἶνε ἡ ζύμη, ἣτις ζυμώνει ὅλον τὸ φύραμα τῆς κοινωνίας. Εἶναι «φωστῆρες ἐν κόσμῳ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες» (Φίλιπ. Β. 15). Αὐτοὶ εἶναι τῶν Ἀποστόλων ὁμότροποι καὶ διάδοχοι, οἱ «νοῦν ἔχοντες Χριστοῦ» καὶ «πνεῦμα Θεοῦ». Αὐτοὶ διαμοιράζον «τοῖς ὄχλοις τοὺς εὐλογημένους ἄρτους τῆς ψυχοτρόφου διδασκαλίας» (Ματθ. ΙΕ, 16). Μὴ ἀπατώμεθα. Μόνον ἡ ἀρετὴ λάμπει καὶ ἡ ἀγία ζωὴ εἶναι «ἐπιστολὴ τοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορινθ. Γ'. 3), διδάσκουσα εἰς τοὺς Χριστιανοὺς καὶ ἀναγράφουσα τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ παραγγέλματα τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ λόγος δὲν ὠφελεῖ ἀνευ τῆς ἀρετῆς. Διαχέεται εἰς τὸν ἀέρα καὶ βλάπτει μᾶλλον ἢ ὠφελεῖ. Πᾶσα παρεκτροπὴ ἢ καὶ τὸ ἐλάχιστον ἁμαρτήμα τοῦ κληρικοῦ παρατηρεῖται καὶ ἐξετάζεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες φαντάζονται αὐτὸν οὐχὶ ὡς ἄνθρωπον, σάρκα περικείμενον ἀλλ' ὡς ἄγγελον, ἀνώτερον παντὸς ἐλαττώματος «Χρῆ πάντοθεν τοῦ ἱερέως τὸ κάλλος, λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος, ἀποστίλβει τῆς ψυχῆς, ἵνα καὶ εὐφραίνειν ἅμα καὶ φωτίζειν δύνηται τὰς τῶν ὁράντων ψυχὰς. Τὰ μὲν γὰρ ἁμαρτήματα τῶν τυχόντων, ὥσπερ ἐν τινι σκότῳ πρατόμενα, τοὺς ἐργαζομένους ἀπώλεσε μόνους· ἀνδρὸς δὲ ἐπιφανοῦς καὶ πολλοῖς γνωρίμου πλημμέλεια κοινὴν ἅπασι φέρει τὴν βλάβην». (Περὶ Ἱερέως Λόγ. Γ' ιδ').

Βεβαίως ἀπαιτεῖται μόρφωσις καὶ ἀνάπτυξις τῶν κληρικῶν. Ὑπάρχον, εἴπερ ποτε, πολλοὶ ἄνθρωποι ἀνεπτυγμένοι μὲν ἀλλὰ δοκησίσοφοι, οἵτινες ζητοῦν νὰ ἐπιδειχθοῦν διὰ τῆς ἀσεβείας, ἢ, τὸ μετριώτερον, διὰ τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας· ὑπάρχον οἱ «τιθέντες τὸ σκότος φῶς καὶ τὸ φῶς σκότος», οἵτινες ζητοῦν νὰ σβέσουν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων τὸ φῶς τῆς παραδότου πίστεως, ἐν ἧ ὁ ἀληθινὸς φωτισμὸς καὶ ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία καὶ πρόοδος. Καὶ πρὸς τούτους πρέπει νὰ ἀγωνίζεται ὁ Ἱ. κληρὸς διὰ τῶν ὅπλων τοῦ θείου λόγου καὶ τῆς ὑγιοῦς ἐπιστήμης.

Πολλοὶ τῶν κληρικῶν δὲν ἔχουν ἀτυχῶς θεολογικὴν ἢ ἄλλην ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν, πλὴν δύνανται νὰ μελετοῦν βιβλία εὐσεβόφρονα καὶ δὴ τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἐξ ἧς ρεεῖ τὸ νάμα τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας καὶ ἐξ ἧς ἀπέρρευσαν πᾶσαι αἱ ὑψηλαὶ καὶ θεῖαι διδασκαλαί. «Πᾶσα Γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ» (Β. Τιμ. γ', 16). Ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι εἰς πάντας ταμεῖον γνώσεων θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν· φωτίζει καὶ θερμαίνει καὶ ἀναπτύσσει τὸν κατὰ Θεὸν ζῆλον. «Με-

γίστη ὁδὸς πρὸς τὴν τοῦ καθήκοντος εὔρεσιν ἢ μελέτῃ τῶν θεοπνεύστων Γραφῶν» (Βασ. ἐπιστ. Β). Ἐκεῖ καθορᾷ ὁ πνευματικὸς ποιμὴν τὸν ἀληθῆ ποιμένα (Ἰωάν. 1. 11), τὸν κενώσαντα ἑαυτὸν καὶ μορφήν δούλου λαβόντα, τὸν γενόμενον ὑπῆκοον μέχρι θανάτου (Φίλιπ. Β, 7). Ἐκεῖ, ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ ἀπαντᾷ τοὺς θεοφόρους ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες, συμφώνως τῇ ἐντολῇ τοῦ Κυρίου, διεσάλπιζον τὸν εὐαγγελικὸν λόγον οὐχὶ εὐκόλως καὶ ἀπόνως, ἀλλὰ μετὰ πόνου καὶ κόπου καὶ μαρτυρικῶς ὑπέμειναν κινδύνους ποταμῶν, κινδύνους ληστῶν, κινδύνους ἐκ γένους, ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῶ καὶ δίψῃ, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι (Β. Κορ. 1Α, 26).

Ἐκ τῆς μελέτης τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς θερμῆς προσευχῆς φωτιζόμενος καὶ ἐνισχυόμενος ὁ ἀληθὴς ἄνθρωπος καὶ κληρικὸς ἀποβαίνει ἔμφυχον ὑπόδειγμα εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς, ὡς, ἦσαν οἱ μεγάλων μοι Πατέρες τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας «ἔμπροσθεν στῆλαι, σιγῶντα κηρύγματα». Οὕτω δὲ δὲν ἀποβλέπει πρὸς τὴν ἕλκιν καὶ τὰ τοῦ κόσμου ἀγαθὰ, δὲν διημερεῖ εἰς τὰ κερφαρῆς καὶ κληρῆς, ἀλλὰ μελετᾷ καὶ προσεύχεται καὶ τρέχει τὸν πᾶσχιον ἠθικῶς καὶ νὰ θεραπεύῃ. Δὲν ὁμοιάζει πρὸς τοὺς ποιμένας ἐκείνους περὶ ὧν λέγει αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐν Π. Διαθήκῃ. «Ἴδου τὸ γάλα κατέσθετε καὶ τὰ ἔρια περιβάλλεσθε καὶ τὸ παχὺ σφάζετε καὶ τὰ πρόβατὰ μου οὐ βόσκατε. Τὸ ἡσθητικὸς οὐκ ἐνισχύσατε καὶ τὸ κακῶς ἔχον οὐκ ἐσωματοποιήσατε καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε καὶ τὸ πλανώμενον οὐκ ἐπιστρέψατε καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐζητήσατε. Τάδε λέγει Κύριος, ἰδου ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας καὶ ἐκζητήσω τὰ πρόβατὰ μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν». (Ἰερ. Α. 12).

Ὁ ἀληθὴς κληρικὸς πρέπει νὰ διδάσκη τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. «Κήρυξον τὸν λόγον» (Β'. Κορ. 1. 2). Βεβαίως πολλοὶ δὲν δύνανται νὰ κηρύττουν εὐδοκίμως καὶ ν' ἀναπτύσσουν τὰς Χριστῆς ἀληθείας εἰς τοὺς χριστιανούς. Εἶναι δύσκολον τὸ ἔργον. Ἀπαιτεῖται μόρφωσις πολλὴ καὶ μελέτη καὶ φυσικὴ ἰκανότης καὶ ἄλλα προσόντα, τὰ ὁποῖα πάντες δὲν ἔχομεν. Δύνανται ὅμως οἱ ἐφημέριοι ν' ἀναγιγνώσκουν ἔντυπα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐν γλώσσῃ ἐδλήπτῳ ἀναπτύσσονται αἱ εὐαγγελικαὶ περικοπαί. Ἄλλως τε ἡ θερμὴ πίστις φωτίζει καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύπτει τὰς ἀληθείας, τὰς ὁποίας δὲν δύνανται νὰ γνωρίζουν οἱ εἰς τὰ πάθη τοῦ κόσμου ἐγκλωιδόμενοι. Ἡ Ἁγία διδασκαλία τοῦ Κυρίου δὲν εὐρίσκει εἴσοδον εἰς διεσθαρμένην καρδίαν. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶνε ξένη πρὸς τὸν μὴ ζῶντα κατὰ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν σαρκικὸν ἄνθρωπον (Σοφ. Σολομῶντος 1, 5, Σειράχ 1, 28). Διὰ ταῦτα κατὰ τὰς Ἱεροπραξίας καὶ διὰ κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ὁ ἱερεὺς πρέπει

νά συναισθάνεται τὸ ἔνθεον ἦθος καὶ νά ἐκτελέῃ αὐτὰς ἐν πάσῃ σεμνότητι καὶ εὐλαβείᾳ. Ἡ ἱεροπρέπεια ἐπιβάλλεται πάντοτε εἰς τὸν κληρικὸν πανταχοῦ, ἀλλὰ μάλιστα πάντων ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῆς θείας ἱερουργίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ πρέπει ν' ἀφοσιοῦται ὅλως εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ προσεύχεται θερμῶς καὶ νὰ ἐκτελέῃ πιστῶς καὶ ἀνελλιπῶς, ἀναγνώσκων καθαρῶς καὶ εὐλαβῶς τὰς διατεταγμένας ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας προσευχάς. Οὕτω δὲ ὁ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος κληρικὸς καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοξάζεται καὶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκτιμᾶται. Ὁ Οἶκος τοῦ τοιοῦτον κληρικοῦ εὐλογεῖται καὶ ὡς κρῖνον ἀνθεῖ, εὐφραίνεται δὲ ἡ κοινωρία, ἣτις ἀποβλέπει πρὸς αὐτὸν ὡς πρότυπον καὶ ὑπόδειγμα τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς.

Εἶναι ἀφέλιμον καὶ ἐξόχως κοινωνικὸν νὰ συσταθῇ ἐν ἐκάστῃ ἐνορίᾳ καὶ δὴ μεγάλη Ἑνοριακὸν Ταμεῖον ἢ Φιλότιτος Ἀδελφότης, ἢ ὁποῖα θὰ ἔρχεται ἀρωγὸς εἰς πᾶσαν δυστυχίαν καὶ ἄλλοτε καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτὰς τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας. Τὸ Ἑνοριακὸν Ταμεῖον δύναται νὰ συσταθῇ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἐφημερίου μετ' ἄλλων δύο ἢ τριῶν εὐσεβῶν καὶ ἐντίμων προσώπων τῆς ἐνορίας, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ κέντρον πάσης θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ἐνεργείας καὶ δράσεως. Πρέπει δὲ νὰ ὑπάρχῃ καὶ τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, τὸ ὁποῖον ὑποστηριζόμενον καὶ προαγόμενον, θὰ ἐπιδρᾷ ἐποφελῶς ἐπὶ τῆς νεότητος, ἣτις ἀποτελεῖ τὰς χερσὰς τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας. Ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν, ἣτις εἶναι εὐπλαστος, συντελεῖ εἰς τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ δημιουργίαν ἠθικοῦ χαρακτήρος, δυναμένου γενναίως ν' ἀγωνισθῇ κατὰ τῶν ποικιλοπύμων πειρασμῶν τῆς ζωῆς.

Αἰδεσιμώτατοι καὶ Συλλειτουργοί.

Πᾶς ἐφημέριος εἶναι τὸ κέντρον τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς. Ἡ Ἐκκλησία συνεχίζει τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, ὅστις «διήλθεν εὐεργετῶν» (Πράξ. I, 38). Ἑργασθῶμεν. Αἱ παροῦσαι περιστάσεις ἐπιβάλλον νὰ ἐργασθῶμεν θερμότερον ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Θεὸς εἶναι μεθ' ἡμῶν. Θὰ εὐλογῆσῃ τὴν ἐργασίαν καὶ τοὺς κόπους μας, θ' ἀποβῶμεν ἀληθεῖς εὐεργεταί, ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τῶν ἀνθρώπων, δι' ἧς προάγονται οἱ λαοὶ καὶ ἀκμάζει ἡ πατρίς. «Ὅδε ἔλαττον ἔργον τὸ ἀνορθῶσαι πολιτείας ἢ κατασκευάζειν ἐξ ἀρχῆς» (Ἀριστ. Πολιτ. Δ, I). Κόριος φωτίζοι καὶ ἐπισχόοι πάντας πρὸς ἀφέλειαν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους.

Γένοιτο.

Ὁ Μεσσηνίας ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ (†)

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

2.

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Στὴν προηγούμενη ἐπιστολή μου σοῦ εἶπα πῶς θὰ ἐξετάσουμε τὸν ἱερέα σὰν ἄνθρωπο. Καὶ τοῦτο πρέπει νὰ γίνη, γιατί ἀλλιῶς δὲν θὰ προκύψῃ ὠφέλεια. Ἄλλοι σοῦ φωνάζουν δυνατά, μὲ μεγάφωνα μάλιστα, γιὰ νὰ σὲ συγκινήσουν: Ὁ παπᾶς πρέπει νὰ φάῃ... Ὁ παπᾶς πρέπει νὰ μορφωθῇ... Ὁ παπᾶς πρέπει νὰ ...συγχρονισθῇ! Δὲν σοῦ εἶπαν ὁμῶς στ' αὐτί: Ὁ παπᾶς πρέπει νὰ γίνη πρῶτα ἄνθρωπος, ἔπειτα χριστιανὸς καὶ μετὰ παπᾶς. Πολλὴ ὑστερόβουλη ἀχυρολογία ἢ μαύρη τζελατίνη. Κι' ἀπὸ μέσα; Τὸ μικρόβιο, ἢ ἀρρώστεια, τὸ διαβρωτικὸν ἔλκος. Τὸ ψυχικὸ δρᾶμα, ἀδελφέ, σὺ ὅλους μας. Καὶ σὲ σένα, εἴτε εἶσαι εἴτε ὄχι, οἰκογενειάρχης, πὺ μὲ διαβάξεις, καὶ σὲ μένα πὺ ἀπ' τὴν πείρα μου καὶ τὴν πνευματικὴ μου ιδιότητα σοῦ γράφω. Καὶ ἐξηγοῦμαι: χωρὶς ν' ἀναφερθῶ στὴν ὑπέροχα ἐκλαϊκευθεῖσαν μελέτην τοῦ ἀγίου Χρυσοστόμου, πὺ δημοσιεύθηεν ἐδῶ. Δὲν θ' ἀρνηθῆς ὅτι ὅλοι εἴμεθα ἄνθρωποι. Κάνουμε, σὰν ἄνθρωποι, γιὰ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα φυσικά, μὲ τίς πνευματικὰς δυνάμεις, πὺ μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός. Μποροῦμε, δηλαδή, στὸν ἡθικὸ τομέα, πὺ μᾶς ἐνδιαφέρει, ὅλοι μας νὰ γίνουμε ἅγιοι, ὠλοκληρωμένους ἡθικὰς προσωπικότητες, ἢ, σκλαβωμένοι στὰ πάθη μας καὶ στὶς κατώτερες ὁρμές μας, ν' ἀχρηστευθοῦμε σὰν ἄνθρωποι πὺ χρειαζόμαστε. Ἔτσι; Καὶ στὸ λέω αὐτό, γιατί, ἄνθρωπος σημαίνει θετικὰ ξεχωριστὸ ἀπὸ τᾶλλα τὰ πολύτιμα κτίσματα, ἀπὸ τοὺς μικροοργανισμοὺς ὡς τὸ τελειότερο τῶν ζώων. Καλὰ καὶ ὠραῖα εἶναι τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ. «Καλὰ λίαν», κατὰ τὴν Γραφήν! Μ' ὄλη τὴν ποικιλία τους καὶ τὴν ὁμορφιά τους. Ὅμως βρίσκονται στὸ χέρι τὸ δικό μας, κλεισμένα στὴν ἐξουσία μας, κάτω ἀπὸ τὴν κριτικὴ μας κοπίδα. Τὴν ὕλη τὴν κάνουμε ἀτομικὴ ἐνέργεια, φῶς, θερμότητα, κίνηση, καὶ τῆς δίνει τὸ πνεῦμα μας, μὲ τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, μιὰ μετασυστοιχείωσι, μπορεῖ νὰ εἰπῇ κινεῖς πὺ γίνεται ἀγνώριστη. Βγάζουμε ἀπὸ τὴ μούχλα θαυματουργικὰ φάρμακα, ἀπ' τὰ σπλάγγνα τῆς γῆς τὰ μυστικά της, ἀπ' τὴν κοιλιὰ τῆς θάλασσης τὸ ζωντανὸ πλοῦτο της γιὰ λογαριασμὸ μας, σχίζουμε τοὺς αἰθέρας καὶ φθάνουμε στὴ σκέψι τὴν τόσο τολμηρὴ, νὰ ἐπισκεφθοῦμε καὶ τᾶστρα. Αὐτὰ βλέπει ὁ ἄνθρωπος, τὰ ζῆ, τὰ θαυμάζει, τραβιέται ἀπ' τὴν μυστικὴ τους δύναμι, τὰ σχολιάζει, ὄρες ὀλόκληρες ἀπορροφημένος ἐπάνω στὰ στοιχεῖα τῆς ἐφημερίδος ἢ

τοῦ βιβλίου ἢ ἀποχαυνωμένος μετὰ τὴν φιλοσοφία κάποιου καφενοβίου, γίνεται περισσότερο ἐξωστρεφικός, χωρὶς καμμιὰ ἱερὴ συγκίνησι, καμμιὰ ψυχικὴ κύμανσι ὠφέλιμη, ποὺ θὰ φανερώνη πὼς μίλησεν ὁ Θεὸς στὴν καρδιά του μετὰ τὰ ἔργα Του. Καὶ ὅμως ὅλα αὐτὰ ἐγιναν γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τοῦ εἶναι μιὰ τιμητικὴ κλήσις κοντὰ του, στὸ τραπέζι τῆς πνευματικῆς χαρᾶς. Καὶ σὲ τέτοιο τραπέζι μετέχουν καὶ οἱ μελλοντικοὶ ἱερεῖς σὰν ἄνθρωποι. Ἐπὶ ἐδῶ θ' ἀρχίσουμε. Ἐσὺ ἐνοιώσες, πρῶτα-πρῶτα, νὰ σοῦ μιλήῃ ὁ Θεὸς μετὰ τὰ ἔργα Του πρὶν γίνῃς ἱερεὺς; Δηλαδή τὸ φέγγισμα τῶν ἀστρων, ἡ ἁρμονία τοῦ Σύμπαντος, ἡ ποικιλία τῶν μορφῶν τῆς ζωῆς, καὶ τόσα ἄλλα ποὺ βλέπεις καὶ ἀκούεις σὰν μιὰ παναρμονία συναυλία, σοῦδωσαν ἀφορμὴ νὰ τονώσῃς τὸ ἔμφυτο θρησκευτικὸ σου συναίσθημα, νὰ νοιώσῃς τὴν ἀνάγκη, σὰν ἄνθρωπος, εἶπα, ὄχι ἀκόμα σὰν χριστιανὸς ἢ ἱερεὺς, νὰ σηκώσῃς ψηλὰ ἀπ' τὴν ὕλη τὴν ψυχὴ σου; Σὲ ἀνάγκασαν, ὅπως τὸν Δαβὶδ, νὰ φωνάξῃς μετὰ θρησκευτικὸ παλμό· «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!»; Ἐχει σημασία τὸ ἐρώτημά μου καὶ γι' αὐτὸ τὸ συνδέω ὡς στοιχεῖο ἀπαραίτητο καὶ προσὸν διὰ τὸν μέλλοντα νὰ ἱερωθῇ. Γιατὶ ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος δὲν παύει νὰ εἶναι «ἄνθρωπος», ὅπως φωνάζει καὶ ἡ κορμοστασιά του, ποὺ φέρεται πρὸς τὰ ἄνω πρὸς τὸν οὐρανόν. Δὲν εἶναι ἐρπετό, ποὺ σύρεται στὸ χῶμα. Εἶναι ἄνθρωπος, εἶπα, καὶ μάλιστα μετὰ πλοῦτο, ποὺ δίνει ἀξία στὴν ὑπαρξί του πλοῦτου τοῦ Θεοῦ. Μὴ παραξενεύεσαι, ἀδελφέ, μετὰ τὸ ἐρώτημά μου. Ὁ ἱερεὺς εἶναι καὶ ἄνθρωπος. Ἐπ' τοὺς ἀνθρώπους ἐλήφθη Θεὸν νὰ ὑπηρετήσῃ. Ἐν συνήθισες αὐτὰ, ποὺ ἀπλωσεν ὁ Θεὸς μπροστά σου σὰν ἓνα βιβλίον, καὶ τὰ εἶδες μετὰ ἀδιαφορία, καὶ πέρασαν ἀπὸ τὰ μάτια σου σὰν συνήθισμένα πράγματα, καὶ δὲν ἐνδιεφέρθης παρὰ μιὰ μονάχα γιὰ τὴν ὕλική τους, τὴν πεπερασμένη τους ἀξία, τότε περιεφρόνησες τὸν Θεόν. Μὴ διαμαρτύρεσαι. Προσέχεις καὶ θαυμάζεις τὰ ἀνθρώπινα κατασκευάσματα, ἓνα σκαλισμένο ξύλον ἢ ἓνα λαξευμένο μάρμαρο, ἢ μιὰ καλοβαλμένη μπογιὰ ἢ ἓνα καλουπωμένο σὲ καλὸ σχέδιο σπίτι, καὶ λές: Χαρὰ στὸ δημιουργό του!... Κι' αὐτὰ ποὺ ἀπλώθηκαν στὰ μάτια σου μ' ὅλο τὸ ἀφαστο μεγαλεῖο τους δὲν σοῦ προεκάλεσαν ψυχικὸ σεισμό, δέος, καὶ δὲν σὲ ἠνάγκασαν, σὰν ἄνθρωπο, εἰς προσευχὴν, ποὺ σημαίνει πὼς συνδέεσαι μετὰ τὸν Θεόν. Ἐγώ, ἐὰν ὑπετίθετο πὼς ἤμουν Ἄρχιερεὺς, ποὺ θὰ σὲ χειροτονούσα, θ' ἀρχίζα ἀπὸ ἐδῶ. Θὰ σ' ἐξήταζα, δηλαδή, ὡς ἄνθρωπον, ἂν ξέρῃς τὰ θετικὰ γράμματα νὰ διαβάζῃς τὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ καὶ ὕστερα θὰ προχωροῦσα στὰ ἐσωτερικώτερα. Γιατὶ ἂν κάθε τι, ποὺ ἔφτιασεν ὁ Θεὸς νὰ μᾶς διδάσκῃ τὴν σοφία του,

τὴν παντοδυναμία του, τὴν παγγνωσία του, τὴ ζωντανή του ὑπαρξί, τὸ μεγαλεῖο του, δὲν μᾶς συγκινεῖ, καὶ δὲν μᾶς ὀθεῖ εἰς σεβασμὸν καὶ ἐξομολόγησιν, ἀσφαλῶς λείπει ἓνα βασικὸ στοιχεῖο, ποὺ πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἱερεὺς σὰν ἄνθρωπος μὲ προσόντα νὰ γίνῃ ἱερεὺς. Δὲν μπορεί ὁ μέλλων ἱερεὺς νὰ μὴ σιλαβώνεται ἀπ' αὐτὸ τὸ μεγαλεῖο ποὺ τοῦ βουλώνει τὸ στόμα ἀπὸ κατάπληξι καὶ τοῦ γονατίζει τὴν καρδιά σὲ προσευχὴ βαθειὰ καὶ εἰλικρινῆ. Εἶδες, λοιπόν, πὼς ἔχω δίκην νὰ θεωρῶ σὰν ἓνα βασικὸ στοιχεῖο γιὰ τὴν ἱερωσύνη σου τὸ θαυμασμὸν στὰ θεῖα δημιουργήματα. Δὲν μπορεί ὁ μέλλων ἱερεὺς νὰ εἶναι ἀγράμματος μπροστὰ στὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ. Γιὰ λογαριασμὸν του, φυσικὰ. Τὸ ἄστρο δὲν λάμπει γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Τὸ λουλούδι μὲ τὴν πολυχρωμία του καὶ τὴν εὐωδία του δὲν εἶναι ἄσκοπο· καὶ ὅλα ποὺ ξέρεις, σὰν τὰ καλοπροσέξῃς, δὲν ἔγιναν χωρὶς βαθύτερο σκοπὸ. Ἔγιναν νὰ σοῦ ἀναπτύξουν κι' αὐτὰ τὴ φυσικὴ θρησκευτικότητά. Καὶ τὰ πρῶτα μαθήματα ποὺ πρέπει ἐσὺ νὰ ξέρῃς. Μὰ θὰ μοῦ εἰπῆς: Χρειάζεται φιλοσοφημένο μυαλό. Σωστά. Ὁ ἄνθρωπος φύσει εἶναι φιλόσοφος, γιὰτὶ εἶναι φύσει πνευματικός. Μιὰ ἀπλῆ φιλοσοφία εἶναι τὸ νὰ προσέξῃ κανεὶς αὐτὰ τὰ δυνατὰ δημιουργήματα καὶ νὰ εἰπῆ: Μοῦ μιλάει ὁ Θεός, ἐγὼ ὑπακούω, γονατίζω στὴ φωνή του, προσεύχομαι καὶ τὸν εὐχαριστῶ. Εἶναι δύσκολο αὐτὸ; Βέβαια, ἂν τραβιέται σὰν ἄνθρωπος μονάχα ἀπ' τὰ συμφέροντα τῆς κοιλιᾶς του, τότε δὲν μπορεί νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις. Ὁ μέλλων ἱερεὺς προϋποτίθεται πάντοτε, ὅπως θὰ ἰδοῦμε, νὰ εἶναι μιὰ ἐκλεκτὴ ὑπαρξίς, μιὰ εὐγενῆς φυσιογνωμία, ἓνας ἀνήσυχος ἄνθρωπος, πρῶτα γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, γιὰτὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ ξεκινήσουμε. Μὴ σᾶς ξεγελοῦν, τὸ λέγω γιὰ ὅλους ποὺ μὲ διαβάζετε, μὲ τὸ νὰ λένε, πὼς κάθε πνευματικὸ κούτσουρο μπορεί νὰ ἱερωθῇ. Ἱερώνεται, ἀλλὰ πρῶτος αὐτὸς θὰ νοιώθῃ τὴν καχεξία, τὴν ἐξάντλησι, τὶς ζαλάδες, τὸ τρεμουλιασμά των ποδιῶν του καὶ, ἀπόδειξις, ἰδοῦ: πολλοὶ οἱ μετανοιωμένοι ποὺ ἔγιναν ἱερεῖς. Εἶναι ψυχολογημένο τὸ λαϊκὸ ἐκεῖνο ρητὸ μὲ τ' ἀνέκδοτό του: «Παπᾶς ἔγινες Κώστα;» Καὶ ὁ Κώστας ἀπαντᾷ: «Ἔτσι τῶφερ' ἢ κατάραι. Σ' ἐρωτῶ, ἀδελφέ. Στὸ χωράφι σου ὡς γεωργός, στὸν κῆπο σου ὡς κηπουρός, στὸ μελίσι σου ὡς μελισσοργός, στὸ ποιμνί σου ὡς τσοπάνος, στὸ γραφεῖο σου ὡς μορφωμένος ἄνθρωπος, γενικὰ στὴ δουλειά σου, στὸ ἐπάγγελμα σου, εἶδες τὸ Θεὸ σου; Τὸν εἶδες; Τὸν ἄκουσες; Τί ἐνοιώσες; Χαρὰ ἢ λύπη; Στήριγμα ἢ γιρέμισμα; Χρειάζεται στὴ συνείδησί σου μιὰ ἀπάντησι, καὶ θὰ συνεχίσουμε.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ

X.

ΑΠΟ Τ' ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΟΙ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΛΟΓΟΙ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ

Ὁ ἀγώνας δὲν εἶναι τὸ ἴδιο δύσκολος
γιὰ τὸν ἀσκητὴ καὶ γιὰ τὸν ἱερέα.

538. Δὲν θᾶπρεπε λοιπὸν κ' ἐμεῖς νὰ πολυθαυμά-
ζωμε τὸν μοναχό, καὶ μάλιστα μὲ ὑπερβολή, ἐπειδὴ
ζῶντας ἀπομονωμένοι, οὔτε ταραάζεται, οὔτε πέφτει
σὲ πολλὰ καὶ μεγάλα ἁμαρτίες· γιὰτὶ οὔτε κ' ἔχει αὐτά,
ποὺ ἐρεθίζουν καὶ διεγείρουν τὴν ψυχὴ. Ἄν ὅμως,
ἀφιερώνοντας κανεῖς τὸν ἑαυτὸ του στὴν ἐξυπηρέτηση
πλήθους ὀλόκληρου, κι' ὄντας ἀναγκαστικὰ ὑπεύθυνος
γιὰ τὶς ἁμαρτίες τοῦ κόσμου, μολαταῦτα κατορθώνῃ
νὰ μείνῃ σταθερὸς καὶ ἀλύγιστος, κυβερνῶντας μέσα
στὴν τρικυμία τὴν ψυχὴ του σάμπως νάτανε γαλήνη,
αὐτὸς ἀξίζει καὶ νὰ χειροκροτῆται καὶ νὰ θαυμάζεται
ἀπὸ τὸν καθένα.

539. Νὰ μὴ παραξενεύεσαι λοιπὸν καὶ σύ, γιὰτὶ
κ' ἐγώ, ἀποφεύγοντας τὴν κοινωνία καὶ τὴ συνανα-
στροφή μὲ τὸν κόσμο, δὲν ἔχω πολλοὺς ποὺ νὰ μὲ κατη-
γοροῦν.

540. Γιὰτὶ κι' οὔτε θᾶπρεπε ν' ἀπορῆ κανεῖς, ἂν
ὄντας βυθισμένος στὸν ὕπνο δὲν κάνω ἀνοησίες, κι'
ἂν δὲν πέφτω, χωρὶς νὰ παλεύω· οὔτε κι' ἂν δὲν το-
ξεύωμαι, ἀφοῦ δὲν παίρνω μέρος σὲ μάχη.

541. Γιὰτὶ ποιός, πὲς μου, ποιός θὰ μπορέσῃ νὰ
καλολογαριάσῃ καὶ νὰ ξεσκεπάσῃ τὴ μηδαμινότητά
μου; Μήπως αὐτὴ ἡ σκεπὴ κι' αὐτὸ τὸ σπιτάκι; Ἄλλὰ
δὲν θὰ τὸμποροῦσαν νὰ βγάλουν φωνή.

542. Μήπως ἡ μητέρα μου, ποὺ καλύτερα ἀπὸ τὸν
καθένα ξέρει τὴν κατάστασή μου; Τὸ κυριώτερο μὲν ἀπ'

όλα, ούτε και μ' αυτή δεν έχω να μοιράσω τίποτε, ούτε κ' ἐφιλονίκησα ποτέ μου. Κι' ἂν ὅμως εἶχε γίνει αὐτό, καμμιά μητέρα δεν εἶναι τόση ἄστοργη και τόσο μισό-τεκνη, ὥστε χωρίς να ὑπάρχη κάποια αἰτία πού να τήν βιάζη, και χωρίς να τήν ἐξαναγκάζη κανείς, να κακο-λογῆ και να διαβάλλη σ' ὄλους, αὐτὸν πού τὸν ἐγέννησε και τὸν ἀνάθρεψε με πόνους και με βάσανα.

543. Γιατί και σὺ ὁ ἴδιος, πού περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ἔχεις τὴ συνήθεια να μ' ἐξυψώνης μ' ἐγκώ-μια στὰ μάτια ὀλονῶν, δεν τὸ ἀγνοεῖς, πῶς ἂν θελήσῃ κανένας να ἐξακριβώσῃ προσεκτικὰ τὴν ἀλήθεια για τὴν ψυχή μου, θὰ τὴ βρῆ πῶς ἔχει πολλὰ τὰ σάπια.

544. Κι' ὅτι αὐτὰ πού λέω τώρα δεν τὰ λέω ἀπὸ μετριοφροσύνη, θυμῆσου πόσες φορές σοῦ τὰ εἶπα, ὅταν συχνὰ ἐκάναμε μεταξύ μας τέτοια συζήτηση· πῶς ἂν μ' ἐβαζε-δηλαδὴ- κανείς να διαλέξω πού θάθελα καλύτερα να διακριθῶ στὴ διοίκηση τῆς ἐκκλησίας ἢ στὴ μοναχικὴ ζωή, θὰ προτιμοῦσα τὸ πρῶτο χίλιες φορές. Γιατί ποτέ δεν ἔπαυσα να σοῦ μακαρίζω αὐτοὺς πού τὸ κατῶρθαν να σταθοῦνε καλοὶ προ-ϊστάμενοι στὴ διακονίαν αὐτῆ. Και βέβαια κανείς δεν θάχῃ ἀντίρρηση, πῶς, αὐτὸ πού τὸ ἐμακάριζα, εἶναι νοητὸ πῶς δεν θὰ τ' ἀπέφευγα, ἂν εἶχα τὴν ἱκανότητα να τὸ ἐφαρμόσω.

545. Τί να κάμω ὅμως; Τίποτε δεν εἶναι τόσο ἄ-χρηστο για να εἶναι κανείς προϊστάμενος στὴν ἐκκλησία, ὅσον ἢ ἀπραξία και ἢ ἀναμελία αὐτῆ· πού μερικοὶ μὲν τὴ θεωροῦν πῶς εἶναι τάχα κάποια ἀσκησι, ἐγὼ ὅμως τὴν πιστεύω πῶς εἶναι σὰν ἓνα παραπέτασμα τῆς ἀνι-κανότητάς μου· πού μ' αὐτὸ κατορθῶναι να κρύβω και να μὴν ἀφήνω να γίνωνται φανερὰ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἐλαττώματά μου.

546. Γιατί αὐτὸς πού ἀπόκτησε τὴ συνήθεια να χαίρεται μιὰ τόσην ἀφροντισιά και να περνᾷ με μεγάλη

ήσυχία τὸν καιρὸ του, κι' ἂν ἔχη ἀπὸ φυσικοῦ του μεγάλες ἰκανότητες, ἀπὸ τὴν ἀνασκησία τὰ σαστίζει κι' ἀναστατώνεται· καὶ ἡ ἀγυμνασία του αὐτὴ τοῦ περικόβει ἓνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὴ δύναμή του· κι' ὅταν, μαζὶ μ' αὐτό, λαχαίνῃ νᾶναι καὶ βαρυνούσης κι' ἀνήξερὸς ἀπὸ τέτοιους ἀγῶνας, τότε θὰ πάθῃ αὐτὸ πού λέω· ἂν δεχθῇ δηλαδὴ αὐτὸ τὸ λειτούργημα, δὲν θᾶχῃ καμμιά διαφορὰ ἀπ' αὐτοὺς πού εἶναι καμωμένοι ἀπὸ πέτρα.

547. Γιὰ τοῦτο λίγοι διακρίνονται ἀπ' αὐτούς, πού ξεκινώντας ἀπὸ τὴν παλαιστραν ἐκεῖνη βαδίζουν πρὸς τοὺς ἀγῶνες αὐτούς. Οἱ περισσότεροι δὲ ἀποτυχαίνουν, καὶ πέφτουν, καὶ παθαίνουν πράγματα ἀποκρουστικά καὶ φοβερά. Καὶ δὲν εἶναι διόλου ἀφύσικο. Γιατὶ ὅταν δὲν ταυτίζονται οἱ ἀγῶνες μὲ τὴν ἐξάσκηση τότε αὐτὸς πού μετέχει σ' ἓνα ἀγώνισμα δὲν διαφέρει καθόλου ἀπὸ ἓναν ἀγύμναστο.

548. Αὐτὸς πού ἀποβλέπει σ' αὐτὴ τὴ σταδιοδρομία κατὰ πρῶτο λόγο πρέπει νὰ καταφρονᾷ τὴ δόξα· νᾶναι κυρίαρχος τοῦ θυμοῦ του· γεμᾶτος ἀπὸ μεγάλη σύνεση. Ὅποιος ὅμως προτιμᾷ τὸ μοναχικὸ βίον, δὲν ἔχει κανένα λόγο νὰ γυμνάζεται σ' αὐτά, γιατί οὔτε κι' αὐτοὶ πού τὸν ἐρεθίζουν εἶναι πολλοί, ὥστε νὰ φροντίσῃ νὰ περιορίσῃ τὴ δύναμη τοῦ θυμοῦ του· οὔτε ἐπίσης κι' αὐτοὶ πού τὸν θαυμάζουν καὶ τὸν χειροκροτοῦν, γιὰ ν' ἀσκηθῇ σὺν νὰ μὴ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰ παινέματά τους· κι' οὔτε καὶ πολυσκοτίζονται αὐτοί, γιὰ τὴ σύνεση πού εἶναι ἀπαραίτητη στὶς Ἑκκλησίες. Ὅταν λοιπὸν φθάσουν στὴν ὥρα νὰ πάρουν μέρος σ' ἀγῶνες, πού δὲν ἔχουν φροντίσει προηγουμένως ν' ἀποκτήσουν τὴν πεῖρά τους τὰ χάνουν· τοὺς πιάνει ἴλιγγος· καὶ πέφτουν σὲ ἀμηχανία. Κ' ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μηδαμινὴ τους προκοπὴ στὴν ἀρετὴ, πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς χάνουν συχνά κι' αὐτὰ πού εἶχαν, ὅταν ἔλαβαν μέρος.

Μετάφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΦΡΟΥΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΟΙ ΤΩΝ ΑΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝ. ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΣ
Η ΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΚΕΝΩΝ ΕΔΡΩΝ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜ. ΒΕΛΤΙΩΣΙΣ

Τὸ ξαναζωντάνευμα τῆς παραδόσεως τοῦ ράσου

Ἐνα ἀπὸ τὰ κύρια ζητήματα, ποῦ θὰ ἀπασχολήσουν τὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸν Ὀκτώβριο, θὰ εἶναι καὶ ἡ πλήρωσις τῶν θέσεων τῶν Ἐφημερίων εἰς τὰς ἀκριτικὰς περιοχὰς καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς οἰκονομικῆς των θέσεως. Ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν διὰ λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου ἀξίων τῆς ἱεραῆς ἀλλὰ καὶ ἐθνικῆς ἀποστολῆς των ἐτονίσθη ἐπανειλημμένως. Ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν συνόρων ἓνα διπλοῦν σύμβολο καὶ προτύργιο. Καὶ οἱ ἄξιοι ἐφημέριοι εἶναι οἱ πρόμαχοι καὶ οἱ ἐμψυχωταὶ τῆς χριστιανικῆς καὶ ἑλληνικῆς ἰδεολογίας. Οἱ κατὰ καιροὺς γέιτονες ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος ἔσπεραν τὰ πρῶτα καταστροφικὰ πυρὰ των ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἀκριτικοῦ χωριοῦ. Θύματα ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸν βωμὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ὑπῆρξαν ἀνάκαθεν οἱ ταπεινοὶ στὴν ἐμφάνισι ἀλλὰ φλογεροὶ στὴν ψυχῇ Ἕλληνας ἱερωμένοι. Οἱ Ἐφημέριοι τῶν περιοχῶν αὐτῶν ἀντέτασσον πάντοτε τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν ψυχὴν τους ὡς τὰ καλλίτερα ὄπλα διὰ τὴν περιφρούρησιν τῆς ἑλληνικότητος τῶν περιοχῶν των. Ὑπῆρξαν οἱ φρουροί, ποῦ τὸ ράσο τους ἀνέμιζε ὡς ἡ ὁρθόδοξος χριστιανικὴ καὶ ἑλληνικὴ σημαία, διώχοντας κάθε ἐχθρικὴ ἐπιβουλὴ. Ὁ Ἐφημέριος τοῦ ἀκριτικοῦ χωριοῦ σάθθηκε πάντοτε μὲ πλήρη κατανόησι τῶν ὑποχρεώσεών του. Τὴν ἔλλειψι τῆς ἀπαιτουμένης μορφώσεως τῶν περισσοτέρων ἐξ αὐτῶν τὴν ἀνεπλήρωσε ἡ συνείδησις καὶ ὁ ἐνθουσιασμός. Κληρονομία σ' αὐτοὺς ἡ ἑλληνικὴ παράδοσις, ἡ χρονολογουμένη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποῦ ὑψώθηκε τὸ λάβαρο τῆς ἐθνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ὁ Κλῆρος προέταξε τὸν ἑαυτοῦ ὡς ὀλοκαύτωμα στὸ θυσιαστήριον τοῦ ἑλληνικοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος. Ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς ἀκριτικῆς περιοχῆς ἐμφανίζει περισσότερο ἐνισχυμένη τὴν παράδοσι αὐτή. Ὁ πληθυσμὸς τῶν περιοχῶν αὐτῶν, ὅσο καὶ ἂν κατεβλήθη ὑπουλη προσπάθεια δηλητηριασμοῦ τῆς ψυχῆς του, σάθθηκε ὅμως πάντα πιστὸς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ του ἰδανικά. Στὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ χωριοῦ του δὲν ἔπαυσε νὰ προσφεύγῃ ὡσὰν σ' ἓνα λιμάνι σωτηρίας καὶ ψυχικῆς του ἀνακουφίσεως. Καὶ δὲν ἔπαυσε νὰ ἐμπνέῃ σ' αὐτὸν ἐμπιστοσύνη καὶ σεβασμὸ ὁ καλὸς καὶ στοργικὸς ποιμένας, ποῦ ἔταξε εἰς τὴν ἀγάλη τῶν καλῶν χριστιανικῶν προβάτων ἡ Ἐκκλη-

σία. Διδάσκαλος πολλές φορές και λειτουργός μαζί τοῦ Ὑψίστου ἕνας ἱκανός και μορφωμένος ἑφημέριος. Καθοδηγητὴς και σύμβουλος και ἐμψυχωτὴς ἐνὸς πληθυσμοῦ κουρασμένου συνήθως ἀπὸ τὸν μόχθο μιᾶς καθημερινῆς ἐργασίας στὴν μητέρα καλλιεργήσιμη γῆ. Γεωργός και αὐτὸς εἰς μίαν ἄλλην γῆ, τὴν γῆ τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων του ποιμνίου του, γιὰ νὰ σπεύρῃ τὸν γόνιμο χριστιανικὸ και ἑλληνικὸ σπόρο. Ἡ ἔλλειψις ἑφημερίων εἰς τὰς περιοχὰς αὐτῶν τῶν ἀκριτικῶν μερῶν ἀποτελεῖ τὴν ἔλλειψι μιᾶς ψυχῆς ποὺ νὰ ἤμπορῆ νὰ ἐκπέμπῃ γύρω τὴν θρησκευτικὴν και τὴν ἔθνικὴν ἀκτινοβολίαν. Καὶ ἔχει τόση ἀνάγκη τῆς ἀκτινοβολίας αὐτῆς ὁ ἀκριτικὸς πληθυσμός. Ἡ Πολιτεία δυστυχῶς δὲν ἐπέδειξε τὴν δέουσα κατανόησιν γιὰ τὸν σημαντικὸν αὐτὸν παράγοντα τῶν συνόρων, τὸν καλὸν θρησκευτικὸν ποιμένα. Δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀνάγκη τοῦ ἐξοπλισμοῦ και τῆς ψυχῆς τῶν ἀνδρείων και ἡρωϊκῶν ἀκριτῶν, μὲ τὴν παρουσία ἱερωμένων ποιμένων ποὺ θὰ ἐμψυσοῦν αὐτοὶ τὸ θάρρος, τὴν πίστιν πρὸς τὰ ἰδανικὰ τῆς φυλῆς. Ἐπανελημμένως ἡ Ἐκκλησία ἔκρουσε τὴν πόρταν τῆς Πολιτείας, ἐπιστῶντας τὴν προσοχὴν στὴν ἀνάγκη τοποθετήσεως ἀξίων και μορφωμένων κληρικῶν ἐκεῖ ὅπου ἡ παρουσία των εἶναι ἀπαραίτητος δι' ἔθνικοὺς και θρησκευτικοὺς σκοποὺς. Ἄλλ' ἡ τοποθέτησις ἑφημερίων, ἔστω και μετρίας μορφώσεως, προϋποθέτει και μίαν οἰκονομικὴν κατάστασιν ἀν μὴ τι ἄλλο ἀνεκτὴν. Ἡ Ἐκκλησία προσπαθεῖ ἀπὸ χρόνων νὰ καταστήσῃ συνειδησι τῶν ἀρμοδιῶν τὴν ἀνάγκην αὐτὴν. Ἐδόθησαν πλεῖστες προεκλογικῆς ὑποσχέσεις και διὰ τὸ ζήτημα αὐτό. Ἄλλὰ αἱ ὑποσχέσεις τῶν παραμονῶν τῶν ἐκλογῶν παραμένουν συνήθως λόγοι κενοὶ και ἀνευ πραγματοποιήσεως. Ἴσως ὅμως τὴν φορὰν αὐτὴν νὰ ληφθῆ ἡ ἐνδεδειγμένη πρόνοια πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν. Διότι τὸ ἐπιβάλλουν αἱ περιστάσεις ποὺ ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ ἔκρου εἰς ἔκρον τῶν γραμμῶν τῆς παραμεθορίου ζώνης. Διὰ τὸν συναγεμῶν τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν κάθε κινδύνου και κάθε ἀπειλῆς εἶναι ἀπαραίτητο τὸ ἀνάμμα ἐνὸς δυνατοῦ σπινθήρος. Καὶ ὁ σπινθήρας αὐτὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἄλλος ἀπὸ ἕνα φλογερὸν και ἐνθουσιῶδες διδάγμα ἐνὸς Κληρικοῦ, ποὺ ἡ παράδοσις τὸν ἐμφανίζει εἰς τὰ ὄμματα και τὴν συνειδησι τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ, ὡς ἕνα ἀπεσταλμένον, διὰ νὰ καθοδηγήσῃ και ἐμψυχώσῃ.

Εὐτύχημα, ὅτι ἡ συνεργομένη τὸ φθινόπωρον Ἱεραρχία θὰ ἐπιληφθῆ τοῦ ζητήματος τῆς πληρώσεως τῶν θέσεων τῶν Ἐφημερίων τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν και τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν βελτιώσεως. Καὶ θὰ ἦσαν πράγματι εὐχῆς ἔργον νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ σκέψις, ὅπως οἱ ἀπόφοιτοι τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν, πρὶν ἢ τοποθετηθῶν εἰς θέσεις ἀναλόγους εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἢ τὰς ἐπαρχίας, ὑπηρε-

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

ΤΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ

Δυὸ μῆνες καὶ περισσότερο ἔμεινα τὸ ἐφετεινὸ καλοκαίρι στὸ δροσόλουστο νησί μου. Καὶ σ' ἔλο αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν ἔσταμάτησαν καθόλου τὰ διάφορα θρησκευτικὰ πανηγύρια.

*

Κάθε ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ — καὶ εἶναι πολλές — καὶ κάθε ξωκκλήσι — καὶ εἶναι ἐπάνω ἀπὸ διακόσια πενήκοντα — ἔχει τὸν «πανηγυρᾶ» του, τὸν ἀνθρωπο δηλαδή πὺ ἀναλαμβάνει τὰ ἔξοδα τῆς πανηγυρῆς. Ὅλο τὸ χρόνο αὐτὸς κρατεῖ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου πὺ γιορτάζει στὸ σπίτι του, κι' ὅταν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τῆς μνήμης του, μεταφέρεται, μὲ θρησκευτικὴ πομπή, στὸ νὰ του, πὺ — εἶναι πάντα φρεσκαλειμμένος μὲ δαπάνη τοῦ πανηγυρᾶ — καὶ καταστόλιστος μὲ μυρτιές, δάφνες καὶ λεμονόφυλλα. Καὶ σ' ἄλλα μὲν πανηγύρια γίνεται ἀποσπεροῦ ἀπλῆ ἀρτοκλασία καὶ θεία λειτουργία τὸ πρωτ', ἔπειτα ἀπὸ τὰ ὅποια μεταφέρεται, μὲ θρησκευτικὴ πομπὴ πάλι, ἡ εἰκόνα τοῦ ἁγίου στὸ σπίτι τοῦ νέου «πανηγυρᾶ». Σ' ἄλλα ἕως πανηγύρια, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀρτοκλασία τοῦ ἔσπερινοῦ, γίνεται καὶ ἐστίαση ὄλου τοῦ ἐκκλησιάσματος, μ' ἔξοδα πάντοτε τοῦ «πανηγυρᾶ». Αὐτὸ τὸ πράγμα ἀπαιτεῖ, καθὼς εἶναι φυσικό, μεγάλη καὶ δυσκολοβάσταχτη δαπάνη. Γι' αὐτὸ τώρα τελευταῖα, πὺ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ νησιοῦ κάπως ἐστένεψαν, γιὰ νὰ μὴ χαλάσῃ τὸ ἔθιμο, γίνονται «ἀδελ-

---

τοῦν ὑποχρεωτικῶς ἐπὶ ὄρισμένον χρονικὸν διάστημα εἰς τὰς ἀκριτικὰς περιοχάς. Ἐνα εἶδος δηλαδή ὑποχρεωτικῆς στρατεύσεως τῶν νέων αὐτῶν κληρικῶν, οἱ ὅποιοι μεταβαίνοντες εἰς τὰς θέσεις των, μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν νέων καὶ μὲ τὸν πόθον νὰ παράσχουν τὰς καλλιτέρας ὑπηρεσίας, θὰ δημιουργήσουν ἀσφαλῶς τὴν ἀτμόσφαιραν ὑπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἀφῆνιζεται περισσότερον καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἀλλὰ καὶ ἡ ἔθνικὴ συνείδησις. Ἡ ἀντίληψις τοῦ γείτονος ἐχθροῦ, ὅτι εἰς τὰς πλησίον του ἑλληνικὰς περιοχάς ὑπάρχουν Ἐφημέριοι πὺ εἶναι οἱ ἄξιοι καθοδηγητὲς καὶ ἐμψυχωτὲς τοῦ ποιμνίου των, θὰ ἀποτελῇ τὸν μεγαλύτερον φραγμὸν σὲ κάθε ἀπόπειρα ἀνθελληνικῆς ἐκδηλώσεως οἰασθήποτε μορφῆς. Ἡ παράδοσις τοῦ ράσου εἰς τὰς ἀκριτικὰς αὐτὰς περιοχάς θὰ ξαναζωντανεύῃ καὶ θὰ ἀκτινοβολῇ μὲ τοὺς ἄξιους ποιμένας ὡς πρωτοπόρους, τοὺς ἐνδεδειγμένους ἐφημέριους.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

φάτα». Ἀπὸ ἓνας δηλαδή, οἱ «πανηγυράδες» γίνονται περισσό-
τεροι, κ' ἔτσι τὸ ἔξοδο καταμερίζεται.

Καὶ μ' ἔλη τὴν κρίση—ἠθικὴ καὶ ὀλική—ποῦ περνᾷ ὁ τό-
πος, τὸ ὄρατο αὐτὸ ἔθιμο δὲν ἔπαθε κανέναν ἀπολύτως κλονισμό.
Καὶ συχνὰ συμβαίνει, ἐπειδὴ λαχαίνει νὰ γιορτάζουν τὴν ἴδιαν
ἡμέραν πολλοὶ ναοί, καὶ φυσικὰ δὲν προλαβαίνουν οἱ ἱερεῖς νὰ
κάνουν τὴν καθιερωμένην ἀρτοκλασία σ' ἑλοῦς, ν' ἀναβάλλεται τὸ
πανηγύρι γι' ἄλλην ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος. Κ' ἔτσι, δὲν μένει κα-
νένας νὰὸς ἀπανηγύριστος κι' ἀλειτούργητος.

*

Ἡ θρησκευτικὴ αὐτὴ εὐλάβεια τοῦ νησιοῦ προκαλεῖ σ' ἑλοῦς
βαθύτατην αἴσθησιν. Αἰσθάνεσαι πὼς ὁ λαὸς τοῦ εἶναι βυθισμένος
στὴν Ὁρθόδοξην πίστην του, καὶ πὼς εἶναι κυριαρχημένος ἀπὸ τὴν
Ἑλληνοχριστιανικὴν μας παράδοσιν. Πουθενὰ ἄλλου δὲν φαίνεται,
μὲ τόση καθαρότητα καὶ μὲ τόση φωτεινότητα, πόσον ἄρρηκτα
συνεγαγεύθησαν ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς μέσα στὴν
Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας, ὅσον ἐδῶ στὰ νησιά. Καὶ σὰν τέχνη.
Καὶ σὰν Ἀπολλώνειο φῶς. Καὶ σὰν κομψότητα καὶ ρυθμὸς καὶ
χάρη. Καὶ σὰν ὕμνολογία καὶ ποίηση. Καὶ μέσα σ' ἑλα αὐτὰ
τὰ πανηγύρια νοιώθεις νὰ ξαναθίξῃ καὶ νὰ ξαναζῆ τὸ αἰώνιο
Ἑλληνικὸ πνεῦμα, ποῦ ἐνωμένο μὲ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ,
ἐνέπνευσε πάντα στὸ λαὸ μας ὑψηλὰ ἰδανικά. Ἀνύψωσε τὴ ζωὴ
του σὲ εὐγένεια, ἀρετὴν, καλωσύνην κι' ὁμορφιά. Καὶ σκορπίζεται
παντοῦ σὰν χαροποῖο καὶ δημιουργικὸ φῶς.

*

Ὅταν στὸν ὄρθρο ἢ τὸ δειλινὸ κτυποῦνε ἐδῶ οἱ καμπάνες
τῶν ναῶν—καὶ κτυποῦνε σχεδὸν καθημερινὰ—ἡ ψυχὴ ρουφᾷ τὸν
γλυκύτατον ἤχόν τους, ὅπως ἡ ἡλιοφρυγμένη γῆ τὴν πρώτη βρο-
χούλα. Οἱ καμπάνες τῶν νησιῶν δὲν εἶναι, ὅπως εἶναι στίς πο-
λιτεῖες, μεγάλες καὶ βαρεῖες. Καὶ ὁ ἤχος τους δὲν εἶναι κι' αὐ-
τὸς βαρὺς κ' ἐπιβλητικὸς, σὰν φωνὴ τοῦ Ἰεχωβά. Παρὰ εἶναι
ἀπαλὸς καὶ ναουριστικὸς, ὅπως ὁ φλοῖσος τῆς Γεννησαρέτ' καὶ
γλυκὺς, ὅπως καὶ οἱ μακαρισμοὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐπάνω στὸ ὄρος.
Τίς ἀκούεις νὰ σημαίνουν, καὶ ἡ νοσταλγία τ' οὐρανοῦ σου χαί-
δεύει ἀπαλὰ τὸ μέτωπο σὰν μυρόπνοο ἀγεράκι. Κι' ἂν εἶσαι
ἄπιστος, θέλεις νὰ πιστέψῃς. Γιατὶ ξαφνιαζέσαι καὶ σαστίζεις,
σὰν νὰ θλέπης ἐμπρὸς σου ὀλοκάθαρα παρθενικὰ μάτια, ποῦ σὲ
κυττάζουν μ' ἀθωότητα καὶ μ' ἀγάπη. Ὡ! δὲν ὑπάρχει θαρρῶ
μουσικὸς ἤχος ἄλλος, ποῦ νὰ δίνῃ λιτότερα καὶ βαθύτερα τὴν
αἴσθησιν τῆς πίστεως, τὴ λαχτάρα τῆς αἰωνιότητος καὶ τόσο κατα-

λάγαρο τὸ νόημα τῆς ζωῆς, ὅσον οἱ γλυκόλαλες αὐτὲς καμπάνες τῶν νησιῶν.

*

Εἶναι μικρές, ὅπως εἶπα, οἱ καμπάνες αὐτές. Καὶ τὰ κά-
τασπρα καμπαναριὰ ποῦ εἶναι κρεμασμένες ὑψώνονται δεητικά,
λὲς κ' εἶναι χιονάτες λαμπάδες τῆς Ἀνάστασης, μὲ φλόγγους
ἀπὸ γαλάζιες κορδέλες τ' οὐρανοῦ, ποῦ κυματοῦνε γύρω τους.

ᾠ! πῶς νὰ τὸ εἰπῶ τ' ἀέρινο κι' ἀπαλόγραμμα σχῆμα τῶν
καμπαναριῶν αὐτῶν; Νὰ τὸ εἰπῶ κέντημα ποῦ κάνουν οἱ ἄνεμοι
στὶς ἀμμουδιές; Ἡ ἀνεμοκλώστινη γεωμετρικὴν ἀραχνιά, ποῦ
λαμποκοπᾷ κάτω ἀπὸ τὸν αὐγινὸν ἥλιο, ἀνάμεσα σὲ δυὸ ὄλοφούν-
τωτες κορφὲς δενδρου; Ἡ νὰ τὸ εἰπῶ χαμόγελο ἀρχαίας Δέσποι-
νας, ποῦ πνευματοποιεῖ κάποιο Ἀττικὸ ἐπιτύμβιο ἀνάγλυφο;
ᾠ! ὅτι καὶ νὰ εἰπῶ, τὸ αἰσθάνομαι, ὅτι δὲν ἀποδίδει τίποτε ἀπὸ
τὸ μεθυστικὸ πνευματικὸ ἄρωμα ποῦ σκορπίζουν ἀπλόχερα γύρω
τους. Καὶ ἓνα μονάχα ξέρω, πῶς ὅταν ἀκούη κανεὶς νὰ σημαίνουν
οἱ καμπάνες τους, κι' ἂν ἔχη σπάσει μέσα του, σὲ θρύφαλα, τὸ
εἶδωλο τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ ξαναπλάθει βιαστικά. Κι' ἂν εἶναι γεμά-
τος ἀπὸ ρύπους, αἰσθάνεται νὰ λούζεται καὶ νὰ καθαρίζεται στὸν
ἦχό τους. Κι' ἂν ἀγνόησε μὲ ἰταμότητα τὸ Θεό, ἐκεῖνη τῆ στιγμὴ
κάνει βῆμα δειλό, καὶ πλησιάζει μὲ δέος τὴν τρισαγία του Σκιά.
Καὶ θαμπωμένο τὸ πνεῦμά του ἀπὸ τὸ μυστικὸ κάλεσμά του, πε-
ριδινεῖται γύρω ἀπὸ τὸ ὑπερούσιο Νόημά του, ὅπως οἱ νυχτοπε-
ταλοῦδες γύρω στῆς λάμπας τὸ φῶς...

*

Καὶ καθεμιὰ Ἐκκλησία καὶ κάθε ναὸς ἔχουν τὶς δικές των
καμπάνες· τὸν ἰδικό τους ἀπαλόρυθμον ἦχο· καὶ τὸν ξεχωριστὸν
ἰδικό τους κελαῖδισμὸν. Ἄλλον ἔχει ἡ Παναγία ἡ Γερανο-
φόρα, κι' ἄλλον ἡ Ἀγγελόκτιστη. Ἄλλον ὁ Ἐλεήμονας κι' ἄλλον
ἡ Παναγιά ἡ Κόχη. Κι' ὅταν διαχύνονται τὰ καμπανίσματά τους
στὴν καθαρῶτατην ἀτμόσφαιρα, μὲ τόσο μυστικισμὸ καὶ μὲ τόσην
γλύκα ἀναδύονται οἱ ἦχοι τους, ποῦ λὲς κ' εἶναι συναυλία παρα-
δεισιακῶν πουλιῶν, ἢ συγχορδία ἀπὸ ἄρπες ἀγγέλων, ποῦ ἡ μυστικὴ
κι' ἀνείπωτη ἄρμονία τους νοτίζει τὴν ψυχὴ μὲ ἀρώματα. Καὶ
βλέπετε μιὰ γαλήνη δικαίου καὶ μιὰ θεία πραότητα νὰ πλανᾶται
στὰ πρόσωπα ὄλων· καὶ νὰ φωτίζονται οἱ ὄψεις μὲ κάποιο ἀκτι-
νωτὸ οὐράνιο. Καὶ στοχάζεσαι, πῶς ἔτσι σίγουρα θάτανε ἡ μα-
καριότητα καὶ ἡ θεοκατάνυξη ποῦ ἐστόλιζε τοὺς χριστιανοὺς τῶν
πρώτων χρόνων· ὅταν ἐξοῦσαν τότε ὅλοι σὰν πραγματικοὶ ἀδελ-
φοὶ καὶ μὲ τὶς Ἀγάπες.

ᾠ! οἱ καμπάνες αὐτὲς τῶν νησιῶν, δὲν σκορπίζουν ἦχους

ἀπλοῦς, παρὰ λειτουργικὰς ἄρρητες ὑμνωδίας. Κι' ὅπως ἐκεῖνες, εἶναι κι' αὐτὰς ἀποκαλυπτικὰς μιᾶς θαυμάσιας πίστεως· πού τὴν ἔχομε μέσα μας κληρονομημένη ἀπὸ αἰῶνες πολλοῦς· καὶ πού αὐτὴ σέρνει τὴ φυλὴν μας ἀπὸ κορυφὴν σὲ κορυφὴν, νοσταλγὸ μυστικῶν Παραδείσων καὶ πραγματοποιοῦ τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπάνω στὴ Γῆ.

Ἀπὸ παιδιὰ μαθαίνουν νὰ σημαίνουν ἐδῶ στὰ νησιά· ὅλοι τοὺς σχεδόν. Καὶ παιδεύονται κυριολεκτικῶς· κι' ἀγωνίζονται πολὺ, ὡς ὅτου νὰ μάθουν, καὶ νὰ μποροῦν—ὅπως χαρακτηριστικὰ λέγεται—νὰ «τίς βρίσκουν».

Πατοῦν στερεὰ τὰ πόδια τοὺς ἐπάνω στὴ Γῆ, βλέπουν πρὸς τὰ ὕψη, καὶ σημαίνουν. Συμβολισμὸς ὑπέροχος. Ἔτσι ζοῦμε οἱ Ἕλληνες. Μὲ τὴν χαρὰ τῆς Γῆς. Μὰ καὶ μὲ τὴν λαχτάρα τ' οὐρανοῦ. Δεμένοι μὲ τὰ χῶματά μας καὶ μὲ τίς πέτρες μας. Μὰ καὶ διψασμένοι γιὰ φῶς, γιὰ διαφάνεια καὶ γιὰ τὸ ἄνω κυανοῦν. Στατική ποτέ τῆς δὲν ἦταν ἡ ζωὴ μας. Κατακάθαρα εἶναι τὰ νερὰ πού καθρεφτίζονται οἱ ἐλπίδες μας. Καὶ στὴν ψυχὴν μας βαθεῖά, δλόρθη στέκει πάντα κάποια κλίμακα τοῦ Ἰακώβ. Καὶ τὴν ἀνεβαίνουμε καὶ τὴν κατεβαίνουμε, ὅπως οἱ Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνη, γεμάτοι ἀπὸ οἴστρους καὶ μεθυσμένοι ἀπὸ φῶς καὶ ἀπὸ χιμαίρας.

*

Ἡ τροχιά μας εἶναι ἀπὸ τὰ Οὐράνια πρὸς τὴ Γῆ. Κι' ἀπὸ Γῆ στὰ οὐράνια. Καὶ μέσα μας κ' ἔξω ἀπὸ τὴν ψυχὴν μας, γαλήνη θαθεῖά· μὰ καὶ κολασμένη ὀρχήστρα ἀπὸ αὐλοῦς καὶ σάλπιγγες καὶ σείστρα καὶ κύμβαλα. Καὶ ἡ ζωὴν μας ἄλλοτε φωσφορίζει ἀπὸ τὴν αἴγλη πού ἔχουν οἱ ἔβδομοι οὐρανοί· κι' ἄλλοτε εἶναι θαλὴ καὶ κατασκέπαστη ἀπὸ τὸν κονιορτὸ τῆς Γῆς. Καὶ εἶναι ὄρατο, ναί, πολὺ ὄρατο, νὰ αἴρεται κανεὶς πρὸς τὰ ὕψη. Καὶ νὰ ἔχη Ἰδανικά. Καὶ νὰ πεθαίνῃ γι' αὐτὰ, σκεπασμένος ἀπὸ τὰ μυστικά· καὶ φωτόχαρὰ χῶματα τῆς Ἑλλάδας μας!

Ὡ! ἄς εἰσθε τρισευλογημένες, ὦ καμπάνες τοῦ νησιοῦ μου, πού μοῦ σέρνετε πάντα τὴν ψυχὴν μου πρὸς τὰ ὕψη αὐτά...

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

Ἐθνῶν σε κήρυκα καὶ φωστῆρα τρισεμέριστον, Ἀθηναίων διδάσκαλον, οἰκουμένης ἀγλαΐσμα εὐφροσύνως γεραίρομεν, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς βασάνους διὰ Χριστόν, τὸ σεπτὸν σου μαρτύριον, ἄγιε Παῦλε Ἀπόστολε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

(Ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁγίου Παύλου).

ΤΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Χαρά και αισιοδοξία μεγάλη δημιουργείται στη ψυχή καθενός χριστιανού, που βλέπει να πνέη, τὰ τελευταία χρόνια ιδίως, σφοδρὸς δημιουργικὸς ἄνεμος μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας μας. Εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς καταβάλλονται ἐπαινετὲς προσπάθειες. Καί, παρὰ τὶς μεμψιμοιρίες μερικῶν καλοθελητῶν, ἡ Ἐκκλησία, μὲ τὴν ἡγετική της πρωτοβουλία, ἐπιτελεῖ τὸ μεγάλο ἔργο της, ποὺ εἶναι, κατ' ἐξοχήν, ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν.

*

Ἔχω ὑπ' ὄψι μου τὸ τί ὑπῆρχε στὴ Ἱ. Μητρόπολι Πρεβέζης πρὶν ἀπὸ ἕξ χρόνια και τί παρουσιάζει σήμερα. Σ' ὅλα τὰ πεδία ἔχει νὰ δείξῃ τὴ ζωογόνο ἐπίδρασί της· και τὴν εὐεργετική της παρουσία. Ἰδιαίτερα ἐδῶ σημειώνομε τὴν Κατηχητική της δραστηριότητα.

Στὴν πόλι μόνον τῆς Πρεβέζης ἐλειτουροῦσαν ὀλίγα Κατηχητικὰ Σχολεῖα μὲ ὀλιγαριθμούς μαθητάς. Μόλις ὅμως ἀνέλαβε τὴν ποιμαντορία τῆς Μητροπόλεως — τὸν Νοέμβριο τοῦ 1952 — ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης κ. Στυλιανὸς τὰ πράγματα ἤλλαξαν. Πενῆντα Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἰδρύθησαν ἀμέσως και σιγά-σιγά ἠυξήθησαν σημαντικὰ μέχρι τοῦ σημείου σχεδὸν κάθε ἐνορία νάχη τὸ Κατηχητικὸν της.

Ἡ λειτουργία των δὲ γίνεται κατὰ τρόπο ὑποδειγματικό. Και μάλιστα τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῶν πόλεων Πρεβέζης και Φιλιππιάδος, πλὴν τῶν ἄλλων ὥραιων ἐκδηλώσεων των, παρουσίασαν κατ' ἐπανάληψιν και ὠραιότατες γιορτές, ποὺ ὁμολογουμένως ἀφῆκαν ἄριστες και ἀλησμόνητες ἐντυπώσεις σ' ὄλους. Ἐφέτος, ὅπως και πέρυσι, διοργάνωσαν ἐπίσημες γιορτὲς τὰ Χριστούγεννα, τὴν 25 Μαρτίου και τὴν Κυριακή τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἡ τελευταία ἐδόθη στὸ προαύλιον τοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ, ποὺ μὲ τὴν ὁμορφὴ και ἐξαιρετικὴ φυσικότητά του, ἀνάμεσα στὸ πράσινο και στὰ μυρωμένα λουλούδια τῆς ἀνοιξέως, ποὺ τὸ περιβάλλον, δημιουργόνταν μιὰ ἀνέκφραστη γοητεία και εὐχαρίστησις.

Στὴν ἀρχὴ ὁ υποφαινόμενος ὁμίλησεν ὡς ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατε, κ. Νομάρχα, κύριοι και κυρίαί,

Μία τῶν ἀπείρων εὐλογιῶν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς εἶναι ἀναμφισβητήτως και τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον.

Θεσμὸς ὑπέροχος και ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν μεγάλην ὑπόθεσιν τῆς ἀναμορφώσεως και τοῦ ἀληθινοῦ ἐξευγενισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ

τῆς χριστιανικῆς κατηχήσεως καὶ διαφωτίσεως καὶ τοῦ ἠθικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς νέας γενεᾶς.

Εἶναι δὲ ἀπ' ὅλους κατανοητόν, ὅτι, εἰτέρ ποτε ἄλλοτε, εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν μας, ἀντιμετωπίζομεν μίαν καθολικὴν ἠθικὴν κρίσιν, πελωρίαν διαστάσεων. Καταιγιστικοὶ πνεύνοι πρὸς ἡμᾶς παντοειδῆς διαβρωτικοὶ ἄνεμοι, οἱ ὅποιοι ἐπιφέρουν τὴν ἀποσύνθεσιν εἰς τὴν ζωὴν. Ἐντεῦθεν παρατηρεῖ τις πανταχοῦ θρησκευτικὴν ἀδιαφορίαν καὶ ψυχρότητα. Αἱ ἠθικαὶ ἀξίαι τῆς ζωῆς ποδοπατοῦνται. Ἐνας τρομερὸς ἀτομισμὸς καὶ μία φοβερὰ κενοδοξία διέπουν τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων. Καὶ διὰ πάντα ταῦτα, ἔχουν πανταχοῦ ἐπισωρευθῆ ἰσχυρὰ φρικτῶν ἐρεπιπῶν καὶ συμφορῶν. Οἰκογένειαὶ καὶ κοινωνίαι σήπονται κυριολεκτικῶς εἰς τὸν βόρβορον τῶν παθῶν· σημεῖα τὰ ὅποια δὲν προσιωπίζου, βεβαίως, εὐχάριστα ἀποτελέσματα διὰ τὸ μέλλον.

Ὅθεν, παρίσταται ἀπόλυτος ἀνάγκη, οἱ ἀνθρώποι νὰ ἀπαλλαγῶν καὶ νὰ ἀνανήψουν. Κατ' ἐξοχὴν δὲ ἐπιβάλλεται, ὡς ὑψίστη ὑποχρέωσις, νὰ προφυλαχθῆ, παντὶ τρόπῳ, ἡ νέα γενεὰ ἀπὸ τὸν προφανῆ ὀλοκληρωτικὸν κίνδυνον. Πρέπει ν' ἀρματωθῆ πλήρως —πνευματικῶς—, ὥστε ν' ἀποδειχθῆ ἀνταξία τοῦ μεγάλου προορισμοῦ τῆς.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, δι' ὅλων τῆς τῶν δυνάμεων, ἀγωνίζεται ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων. Μάλιστα δὲ διὰ τὴν παιδικὴν καὶ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν ἐκδηλώνει ὅλην τὴν μητρικὴν τῆς στοργὴν τῆς ἀπροσμέτρητον ἀγάπην τῆς καὶ τὸ ἀδιάπτωτον ἐνδιαφερόν τῆς.

Φροντίζει ἐπιμελῶς, ἰδίᾳ διὰ τῶν Κατηχητικῶν τῆς Σχολείων, ὅπως στηρίξῃ εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν τὴν νέαν γενεάν. Προσπαθεῖ νὰ ἀπαντήσῃ προσηκόντως εἰς τὰ ἐρωτήματα, τὰ ὅποια τὴν ἀπασχολοῦν. Ἐπιδιώκει νὰ κάμῃ τὰ παιδιὰ τῆς αὐτὰ εὐσυνειδήτους καὶ θερμοὺς ὁπαδοὺς τῆς, διὰ νὰ κερδίσουν τὴν ἀληθῆ χαρὰν τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν δι' αὐτῆς προσφέρει ὁ Χριστός. Ζητεῖ νὰ γιγαντώσῃ εἰς αὐτὰ τὸν πόθον διὰ τὸν ἀγῶνα τῶν μεγάλων τῆς Πατρίδος μας ἰδανικῶν, ὥστε ν' ἀποβοῦν ἀξιοὶ συνεχισταὶ τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς μας παραδόσεως τῆς πολυτίμου Ὁρθοδοξίας μας, ποῦ ἀκριβῶς, λόγῳ τῆς ἀνεκτιμήτου ἀξίας των, βάλλονται ἀκαταπαύστως ἀπὸ ἀναριθμήτους σκοτίας δυνάμεις!...

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐπιτελεῖ θαυμάσια τὸ ἔργον τῆς, παρὰ τὰς λυσσαλέας ἀντιδράσεις, τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἐπιθέσεις διαφόρων ἱεροκαπῆλων καὶ ἄλλων πολλῶν ἀδυσωπῆτων ἐχθρῶν τῆς. Ἀλύγιστη, ἀκαταγώνιστος, θαραλλέα, βαδίζει πάντοτε ἐμπρὸς μετὰ κυβερνήτην αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν ἱδρυτὴν τῆς, τὸν Χριστόν.

Χρειάζεται καὶ τὰ παιδιὰ τῆς ὅλα νὰ συμμερισθοῦν τοὺς ἀγῶ-

νάς της. Νά τήν περιβάλλουν μέ στοργικήν και ἀπέραντον ἀγάπην, ἀφοσίωσιν και ἐμπιστοσύνην. Και νά τήν βοηθήσουν εἰς τήν ἐκπλήρωσιν τοῦ σωτηρίου ἔργου της διὰ τῆς θετικῆς και εὐκρινούς των συμπαραστάσεως.

Ἰδιαίτερος διὰ νά καρποφορήσῃ τὸ κατηχητικόν της ἔργον, πρέπει νά τονισθῇ, ὅτι ὅλοι μας, μικροὶ-μεγάλοι και μάλιστα ἡ οἰκογένεια, τὸ Σχολεῖον, εἶναι ἀνάγκη, νά δεῖξωμεν τὸ καλὸν παράδειγμα στοῦ παιδί. Και νά τοῦ ἐμπνεύσωμεν ἀμέριστον τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν μας, και πρὸς πᾶν ὠραῖον και εὐγενές τῆς ζωῆς.

Ἡ Ἐρὰ Μητρόπολις μας εἰς τὸν Κατηχητικὸν τομέα, κατὰ τὸ διαρρεῦσαν σχολικὸν ἔτος, ἐσημείωσεν ἐξαιρετικὴν δραστηριότητα. Μὲ τὰς εὐλογίας και τὸ πατρικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Στυλιανοῦ ἐλειτούργησαν ἀνελλιπῶς εἰς ὅλην τὴν μητροπολιτικὴν μας περιφέρειαν 94 Κατηχητικὰ Σχολεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων τέσσαρα Ἀνώτερα, ἑπτὰ Μέσα, ὀγδοήκοντα ἔν Κατώτερα και δύο Ἐργαζομένων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐφοίτησαν 4.499 μαθηταὶ και μαθητρίαι, εἰς τοὺς ὁποίους προσεφέρθησαν βιβλία, εἰκόνες, ἄλλα ἐνθύμια και ἀναμνηστικὰ περὶ τὰς 35.000, ἐνῶ εἰς πολλοὺς πτωχοὺς μαθητάς, μερίμνη τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἐχορηγήθη ἱματισμός.

Εἰς τὰ Κατηχητικὰ ταῦτα Σχολεῖα ἐδίδαξαν πέντε θεολόγοι-κληρικοί και λαϊκοὶ-δύο φιλόλογοι καθηγηταί, πολλοὶ ἱερεῖς και ἐμψυχωμένοι διδάσκαλοι.

Εἰς τὸν Κατηχητικὸν ἐπίσης τομέα τῆς Μητροπόλεώς μας ἀναφέρονται ἡ ἐξομολόγησις και ἡ μετάνηψις τῶν ἀχράντων Μυστηρίων, ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἡ δανειστικὴ βιβλιοθήκη και αἱ κατὰ Σάββατον και καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ὑπὸ τοῦ Ἱεροκλήρουκος τελεσθεῖσαι θεῖαι λειτουργίαι και τὰ εἰδικὰ κηρύγματα διὰ τοὺς μαθητάς και τὰς μαθητρίας τῶν τριῶν Δημοτικῶν Σχολείων τῆς πόλεώς μας.

Πνευματικὰς ἐπίσης ἐκδηλώσεις ἐξεδήλωσαν εἰς διαφόρους ἄλλους τομεῖς, ὡς αἱ ἑορταί, τὰς ὁποίας παρουσίασαν, και αἱ ἐκδρομαί, τὰς ὁποίας ἐπραγματοποίησαν εἰς τὰς ἀρχαιότητας τοῦ Νομοῦ μας (Νικόπολιν, Κάστρον Ρωγῶν κ.λ.π) και τῆς Ἄρτης.

Δοξάζομεν τὸν Ἅγιον Θεὸν ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς μας δι' ὅ,τι, μέ τὸν Θεῖον φωτισμόν Του, ἐπετελέσθη εἰς τὸν ἀμπελώνά Του αὐτὸν και κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος.

Ἐκ μέρους δ' ὅλων τῶν Κατηχητῶν και Κατηχητριῶν, αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν, κατ' αὐτὴν τὴν ἐπίσημον στιγμήν, νά ἐκφράσω τὰς θερμοτάτας εὐχαριστίας πρὸς τὸν σεπτὸν Ποιμενάρχην μας, δι' ὅσα ἐμόχθησε και ἐκοπίασε και διὰ τὸ λῆγον ἔτος

διὰ τὴν εὐρρυθμὸν καὶ ἀποδοτικὴν λειτουργίαν τῶν Κατηχητικῶν μας Σχολείων.

Ὡς κατακλιεῖδα τῆς ὅλης ἐργασίας των τὰ Κατηχητικά Σχολεῖα θὰ παρουσιάσουν εἰς τὴν ἀγάπην σας τὴν ἑορτὴν των, εἰς τὴν ὁποῖον περικλείουν ὀλίγα ἐξ ὧσων ἐδιδάχθησαν τὰ παιδιὰ σας).

Μετὰ τὴν ὁμιλία αὐτὴ ἀνοίχθηκε ἡ αὐλαία· κ' ἡ γιορτὴ ἄρχισε. Ὁραϊότατοι ζωγραφικοὶ πίνακες, ἔργα τῆς ἐμπνευσμένης καὶ δραστηρίας Κατηχητρίας κ. Πολυξένης Δερβέντζα, παρουσιάζονται. Ἐπακολουθοῦν τρία μονόπρακτα καὶ πολὺ διδακτικὰ καὶ συγκινητικὰ δράματα (θρησκευτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιεχομένου), ἀπαγγελία ἐθνικοθρησκευτικῶν ποιημάτων, ἐνῶ ἡ χορωδία τῶν Κατηχητικῶν ἔψαλε, κατ' ἐκλογὴν, ἐκκλησιαστικούς ὕμνους καὶ διάφορα ἄσματα. Τὴν ἑορτὴν αὐτὴν διωργάνωσεν ὁ γράφων, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν Οἰκ. Ἄντ. Κουλοῦρη, Καθηγητοῦ κ. Ἄλ. Βούρδα καὶ κ. Πολ. Δερβέντζα.

Στὸ τέλος τῆς γιορτῆς ὁ Σεβασμιώτατος εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

«Μία φωτεινὴ πτυχὴ τῆς ἀθουρύβου, εὐεργετικῆς καὶ ψυχωφελοῦς δράσεως τῆς Μητροπόλεώς μας παρουσίασαν σήμερον μετὰ τὴν ἑορτὴν των τὰ Κατηχητικά μας Σχολεῖα, ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων.

Εἰς τὴν πόλιν τῆς Πρεβέζης, εἰς τὸ πλεόν ἀπόμερον χωρίον τῆς μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας, ἐκτελεῖται καὶ ἐπιτελεῖται μία πνευματικὴ ἐργασία, ἡ ὁποία ἔχει σκοπὸ νὰ ὀδηγήσῃ τὰ παιδιὰ εἰς τὸν ὀρθὸν καὶ ἅγιον δρόμον τοῦ Θεοῦ. Εἶναι δὲ εὐτύχημα, διότι ἡ Ἐκκλησία μας, ἡ Ὁρθόδοξος, ἀγωνίζεται καὶ προσπαθεῖ μετὰ στελέχη τῆς, μετ' ὄλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πονοῦν διὰ τὸ σήμερον, ἀλλὰ καὶ ἐργάζονται διὰ τὸ αὔριον, ὥστε νὰ δημιουργηθῇ μία νέα γενεά, ἡ ὁποία θὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸν Χριστόν. Γενεά ἡ ὁποία θὰ ὀδηγῆται ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἡ ὁποία θὰ γαλουχῆται μετὰ τὰ νάματα τῆς πίστεως. Διότι ἐκεῖνα ἦσαν ποὺ ἐδόξασαν τὴν Πατρίδα μας, ἀλλὰ καὶ ποὺ δίδουν τὴν χαρὰν εἰς τὸν πονεμένον ὁδοιπόρον τῆς ζωῆς.

Ὅλοι μαζί· Κληρικοὶ, διδάσκαλοι καὶ καθένας πνευματικὸς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν χριστιανικὸν καταρτισμὸν τῆς νεότητος, προσπαθοῦμεν μετὰ τὸν ἱερόν αὐτὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ Κατηχητικά σχολεῖα, νὰ ὀδηγηθῇ στὸ Φῶς καὶ τὴν Ἀλήθεια, ἡ Νεότης.

Εἶμαι λίαν συγκινημένος, διότι συνεργάζονται εἰς τὴν εὐγενῆ καὶ ἱεράν αὐτὴν προσπάθειαν τόσον οἱ Κληρικοὶ ὅσον καὶ οἱ λαϊκοὶ μετὰ σκοπὸν νὰ δημιουργήσωμεν μέσα εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν τῶν παιδιῶν μας μίαν αἰσιοδοξίαν διὰ τὸ μέλλον καὶ νὰ ἀκτινοβολοῦν ἀπὸ τὸ ἄπλετον φῶς τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπιθυμῶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν νὰ εὐχαριστήσω ὄλους ἐκείνους

τοὺς ἀφανεῖς σκαπανεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐργάζονται εὐγενῶς καὶ μοχθοῦν, διὰ νὰ καταρτίσουν καὶ νὰ διαπαιδαγωγήσουν ἠθικῶς τὴν νεότητα τῆς περιφέρειας μας. Συγχαίρω τὸν Πανος. Ἱεροκλήρκα, τοὺς Ἱερεῖς, τοὺς θεολόγους καὶ φιλολόγους καθηγητάς, τοὺς διδασκάλους καὶ τὰς διδασκαλίσσας, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται συνεργοὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἱερὰν προσπάθειαν. Ὅπουδῆποτε καὶ ἂν εὐρίσκωνται, εἴτε εἶναι παρόντες—οἱ ὁποῖοι μᾶς παρουσίασαν ἔπειτα ἀπὸ πολλὴν κόπον καὶ πολλὴν ἐργασίαν καὶ μόχθον αὐτὴν τὴν θαυμασίαν ἑορτὴν—εἴτε εἶναι μακρὰν καὶ εἰς τὸ πλεόν ἀπομεμακρυσμένον χωρίον τοῦ Νομοῦ μας καὶ τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας, εἴτε λέγεται Βράχος εἴτε Φιλιππιάς ἢ Θεσπρωτικὸν ἢ Νησίστα ἢ ὀπωσδῆποτε ἄλλως. Διότι, ὅλοι αὐτοὶ μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κάτω ἀπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς κανδήλας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας συντελοῦν εἰς τὴν τελεσιουργίαν τοῦ μεγάλου τούτου μυστηρίου, τοῦ θείου ὁδηγισμοῦ καὶ τοῦ θείου φωτισμοῦ τῶν παιδιῶν μας.

Εἶμαι βαθύτατα συγκινημένος, διότι ὁ ἱερεὺς εἰς τὸ χωρίον καὶ ὁ εὐσεβὴς καὶ ἐμπνευσμένος διδάσκαλος ἔρχονται ἀραγοὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα νὰ καταρτίσουν πνευματικῶς καὶ νὰ θεμελιώσουν ἐπὶ στερεῶν θεμελιῶν τὴν νέαν γενεάν, ὥστε νὰ εἶναι σταθερὰ καὶ ἀκλόνητος εἰς ὅλας τὰς ἐπιθέσεις, τὰς ἐναντιότητας καὶ τὰς καταγίδας, αἱ ὁποῖαι πνεῦον καὶ προσπαθοῦν, μὲ κάθε τρόπον, νὰ ἐκριζώσουν μὲ λύσαν καὶ μεθοδικότητα ὅλας τὰς ἠθικὰς ἀξίας. «Ὅσοι πιστοὶ «στῶμεν καλῶς· στῶμεν μετὰ φόβου». Τὰ ἅγια πρέπει νὰ τὰ κρατήσωμεν ὡς κόριν ὀφθαλμοῦ. Τὴν λαμπάδα τῆς πίστεως ἄσβεστον πρέπει νὰ τὴν διατηρήσωμεν. Ἐχομεν μίαν ἱερὰν κληρονομίαν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ διασφαλίσωμεν μὲ πίστιν καὶ αὐτοθυσίαν. Εἴτε διακρίνεται ὡς θρησκευτικῆ, εἴτε ἐκκλησιαστικῆ, εἴτε ἠθικῆ, εἴτε οἰκογενειακῆ ἢ ἔθνικῆ, ἀλώβητον νὰ τὴν διαφυλάξωμεν ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπιθέσεις τῶν μοχθηρῶν, τῶν κακῶν καὶ τῶν πονηρῶν πνευμάτων ὅλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ καταστρατηγήσουν καὶ νὰ ἐξουθενώσουν τὰ ἅγια καὶ ὅσια τῆς φυλῆς μας. Εὐχαριστῶ ἐπίσης θερμῶς τὰς ἀξιοτίμους Ἀρχὰς καὶ Ἐξουσίας τῆς πόλεως καὶ τοῦ Νομοῦ μας ποὺ ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των τὴν σεμνὴν αὐτὴν ἑορτὴν τῶν Καττηγητικῶν Σχολείων. Εὐχαριστῶ τοὺς μαθητάς, τὰς μαθητριάς, ποὺ μὲ ἐνθουσιασμόν καὶ ζῆλον ἐπεδόθησαν εἰς τὴν προετοιμασίαν διὰ τὴν λαμπρὰν ἐπιτυχίαν τῆς ἑορτῆς. Καὶ εὐχομαι πατρικῶς, ὅπως ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ εὐλόγη ὅλους τοὺς μαθητάς καὶ μαθητριάς τῶν Καττηγητικῶν μας Σχολείων καὶ φωτίζη καὶ ὁδηγή εἰς κάθε πνευματικὴν χαρὰν καὶ κατὰ Χριστὸν προκοπὴν».

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Α. ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκλήρξ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΙΕΡΑΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Πολλοὶ μητροπολίται, κατὰ τὸν τελευταῖο καιρὸ, ἔχουν τὴν ὥραία καὶ ὠφέλιμη συνήθεια νὰ συγκαλοῦν στὴν ἔδρα τῆς ἐπαρχίας τοὺς ἱερατικά συνέδρια κάθε χρόνο. Στὶς συνάξεις αὐτές, οἱ ἴδιοι, καθὼς κι' ἄλλοι εἰδικοί ὁμιληταί, εἰσηγοῦνται διάφορα θέματα ποιμαντικῆς φύσεως. Ἐπίσης ἀνταλλάσσονται γνώμες κι' ἀποθέματα πείρας. Ἔτσι, οἱ ἱερεῖς ξαναγυρίζουν στὶς ἐνορίες τοὺς μ' ἀνανεωμένο ζῆλο καὶ περισσότερη κατάρτισι.

Ποῖο εἶναι τάχα τὸ πρῶτο ἱερατικὸ συνέδριον, ποῦ ἀναφέρει ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας; Δὲν πρόκειται ἀκριβῶς γιὰ συνέδριον, ὅπως τὸ ἐνοοῦμε σήμερα, ἀλλὰ γιὰ μιὰ συγκέντρωσι ποιμένων, στοὺς ὁποίους ἔδωσε νοθεσίες σχετικὰς μὲ τὸ ἔργον τοὺς ὁ πῶς κορυφαῖος εἰσηγητὴς τέτοιων θεμάτων ἀπ' ὅσους γνώρισαν οἱ χριστιανικοὶ αἰῶνες.

Ἄς ἀνοίξουμε τὴν πρώτη γραπτὴ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ βροῦμε μέσα ἐκεῖ τὸ ἐν λόγῳ συνέδριον. Ἄς ἀνοίξουμε δηλαδὴ τὶς «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων», ποῦ συνέγραψεν ὁ ἱερὸς Λουκᾶς. Στὸ εἰκοστὸ κεφάλαιον (στίχος 17 καὶ ἐξῆς, ὡς τὸ τέλος), θὰ διαβάσουμε τὰ σχετικὰ.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος — αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ εἰσηγητὴς κι' ὁμιλητὴς ἐκείνης τῆς συνάξεως, — γύριζε βιαστικά ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα στὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπου ἤθελε νὰ βρισκεται ἀνήμερα τῆς Πεντηκοστῆς. Ἐπειδὴ, λοιπόν, δὲν τὸν ἔπαιρνε ὁ καιρὸς, τράβηξε ἀπὸ τὴ Σάμο κατ' εὐθεῖαν στὴ Μίλητον, περιπλέοντας τὴν Ἐφεσον, ὅπου εἶχε ἐργασθῆ ἀποστολικά ἐπὶ τρία χρόνια καὶ θᾶθλε πολὺ νὰ ριξῆ μιὰ ματιὰ στὴν ἐκεῖ ἀνθηρὴ Ἐκκλησία. Ἡ Ἐφεσον — μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ — ἦταν ἀπὸ τότε ἡ πρωτεύουσα τῆς ἐκχριστιανισμένης Μικρᾶς Ἀσίας. Ἄλλὰ εἶπαμε: ὁ Παῦλος δὲν εἶχε περιθώρια καιροῦ.

Ἔτσι, φθάνοντας στὴ Μίλητον, ἔκαμε ἐκεῖνον ποῦ μπορούσε: κάλεσε ἐκεῖ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου καὶ τοὺς μίλησε γιὰ τὰ μεγάλα καθήκοντά του.

Τὴν ὑπέροχην καὶ κατασκευτικὴν αὐτὴν ὁμιλίαν τοῦ μεγάλου ἀποστόλου, ποῦ ἦταν κι' ἀποχαιρετιστήρια, γιατί, ὅπως τὸν εἶχε πληροφορορήσει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, δὲν ἐπρόκειτο νὰ ξαναἰδωθῆ μὲ αὐτοῦς τοὺς συνεχιστάς τοῦ ἔργου του, τὴν παραθέτει ὁ ἱερὸς Λουκᾶς μὲ πιστότητα κι' ἀκριβείαν.

Ὁ Παῦλος, στὴν ὁμιλίαν του, δὲν δίνει ἀπλῶς συμβουλὰς κι' ὑποθήκας. Προβάλλει ὡς πρότυπον μιμήσεως κι' ἀντιγραφῆς στοὺς

σεβασμίους άκροατάς του τόν ίδιο τόν έαυτό του. Τι είναι οι ποιμένες τής Έκκλησίας; Διάδοχοι τών άποστόλων. Έπομένως τά πρότυπά τους παραμένουν κατ' έξοχήν οι άπόστολοι. Όπως πολιτεύονταν οι άπόστολοι, έτσι πρέπει νά συμπεριφέρεται κι' ό κληρός. Σ' εκείνων τά ένδοξα κι' άθάνατα ίχνη πρέπει νά πατή.

Ή όμιλία του Παύλου δέν περιείχε στην πραγματικότητα τίποτε τό νέο. Ήταν μάλλον μία υπόμνησις τών νοουθεσιών, τών ύποδείξεων, τών έντολών, που είχεν άλλοτε δώσει στους πρεσβυτέρους τής Έφέσου μ' άφθονία και συστηματικότητα, όταν βρισκόταν ανάμεσά τους σαν πρωτομάστορας εκείνης τής μεγάλης Έκκλησίας, πλαισιωμένος άπ' αυτούς σαν βοηθούς του. Τότε, καθώς είχεν άνεσι χρόνου, δέν προέβαινε σέ γενικές μόνο συστάσεις άλλα... "Άς ακούσουμε καλύτερα τήν ίδια τή φράσι του: «Διό γρηγορείτε, μνημονεύοντες ότι τριετίαν νύκτα και ήμέραν ούκ έπαυσάμην μετά δακρύων νοουθετών ένα έκαστον».

Τι μακάριοι μαθηταί, που υπήρξαν οι πρεσβύτεροι τής Έφέσου! Δέν είχαν άπλωσ σπουδάσει τό ύψηλό και φρικτό έργο τους στο φροντιστήριο ενός Παύλου για τρία χρόνια. Άλλά ό διδάσκαλος τους, μη λογαριάζοντας ώρολόγια προγράμματα, τους κατήρτιζε κι' ένα-ένα χωριστά, σμίλευε στον καθένα τους με άφειδία χρόνου και μέσων τήν ιδεώδη ποιμαντική προσωπικότητα. Νύκτα και ήμέρα. Και πώς επί πλέον; Και «μετά δακρύων»!

Δέν ήταν ό Παύλος ένας ψυχρός θεωρητικός διδάσκαλος ούτε ένας συνωφρωμένος κι' αγέρωχος ανώτατος καθοδηγητής. Ή ποιμαντική, που δίδασκε, ήταν μετάγγισις από καρδιά σέ καρδιά, γεμάτη από τά δάκρυα τής συναδελφωσύνης, τής κατανύξεως, τής μεγάλης αγάπης.

Πρέπει κάθε κληρικός νά μετάσχη νοερά, μ' όλη του τήν ψυχή, σ' εκείνη τή σύναξι, στο πρώτο εκείνο ιερατικό συνέδριο, που αναφέρει ή ιστορία τής Έκκλησίας και που βρίσκεται πάνω στο έδαφος τής ίδιας τής Αγίας Γραφής. Πώς θά συμμετάσχη; Διαβάζοντας προσεκτικά, με τόν νοϋ και τήν καρδιά, τό τμήμα αυτό τών «Πράξεων». Ο' άντλήση έτσι, από κάθε στίχο τής όμιλίας του Παύλου, φώς και δύναμι για τό ποιμαντικό έργο, για τήν ιερατική κλήσι. Ή θεία οικονομία περιέλαβε στην Καινή Διαθήκη τήν όμιλία εκείνη, τή διέσωσε με τή γραφίδα του ιεροϋ Λουκά, για νά είναι δυνατή ή συμμετοχή κάθε ποιμένος στη σύναξι τής Μιλήτου. Ο κορυφαίος άπόστολος δέν είχε άκροατάς μόνο τους πρεσβυτέρους τής Έφέσου. Έχει άκροατάς όλους τους κληρικούς όλων τών αιώνων.

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1958

Κυριακή 3 Αύγουστου (Θ' Ματθαίου)

(Μαθ. ιδ' 22 - 34)

«Λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε!» (Στίχ. 31)
[Τοῦ λέγει: Λιγόπιστε!]

Ὁ βίος τοῦ Πέτρου, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, κοντὰ στὸν Κύριο, ἦταν πιδὸ πολὺ μία σειρά ἀποτυχιῶν παρὰ μία σειρά κατορθωμάτων. Κανεὶς ἄλλος μαθητῆς δὲν παραπάτησε τόσο συχνὰ καὶ τόσο ἐμφαντικὰ στὸν δρόμο τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸς ὁ κορυφαῖος καὶ πρωτόθρονος. Εἶναι γνωστὰ σὲ καθένα σας τὰ σφάλματα καὶ τὰ παραπτώματα τοῦ Πέτρου, ποὺ ἀναφέρονται στὸ Εὐαγγέλιο, καὶ δὲν χρειάζεται νὰ τὰ ἀπαριθμήσουμε.

Ἐνα ἀπ' αὐτὰ εἶναι κι' ἐκεῖνο ποὺ μνημονεύει ἡ σημερινὴ εὐαγγελικὴ περικοπή.

Ἡ ψαρόβαρακα τῶν μαθητῶν, ἔχοντας ἐναντίο τὸν ἄνεμο, βασιανίζοταν ἀπὸ τὰ κύματα, στὴν ἀναστατωμένη λίμνη. Κατὰ τὰ χαράματα — στὴν τετάρτη φυλακὴ τῆς νυκτός, ὅπως σημειώνει ὁ ἱερός εὐαγγελιστής — πῆγε σὲ συνάντησί τους ὁ Ἰησοῦς, περπατῶντας πάνω στὸ νερό. Καὶ σὺν τὸν ἀντίκρουσαν οἱ ἀπόστολοι νὰ περπατᾶ ἔτσι πάνω στὴ λίμνη, νόμισαν πὼς ἦταν κάποιο φάντασμα, ταραχθῆκαν κι' ἀπὸ τὸν πολὺ τους φόβο ξεφώνησαν. Ἀλλὰ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς τοὺς μίλησε καὶ τοὺς εἶπε:

— Κουράγιο, ἐγὼ εἶμαι· μὴ φοβᾶστε.

Τότε, λοιπόν, ὁ Πέτρος, γεμᾶτος λαχτάρα καὶ χαρὰ, αὐθόρμητα εἶπε:

— Κύριε, ἂν εἶσαι σύ, πρόσταξέ με νὰ ἔλθω σὲ συνάντησί σου πάνω στὸ νερό.

Κι' ὁ Ἰησοῦς τοῦ εἶπε:

— Ἐλα.

Κατέβηκε, λοιπόν, ὁ Πέτρος ἀπὸ τὴν ψαρόβαρακα καὶ περπάτησε πάνω στὸ νερό γιὰ νὰ πάη πρὸς τὸν Ἰησοῦ. Ἀλλὰ ὕστερα, βλέποντας γύρω του δυνατὸν τὸν ἀγέρα, φοβήθηκε, κι' ἀρχίζοντας νὰ βουλιάζει, φώναξε:

— Κύριε, σῶσέ με!

Εὐθὺς τότε τὸν ἔπιασε ὁ Κύριος, ἀπλώνοντας τὸ χέρι του, καὶ τοῦ λέγει:

— Λιγόπιστε! Γιατί δίστασες;

Δυὸ πράγματα ἄς προσέξουμε σήμερα, ἀδελφοί, στήν ἱερῆ αὐτῆ διήγησι. Δυὸ σημεῖα, ποῦ ἀποτελοῦν ἐλαφρυντικά στὸ πάθημα τοῦ Πέτρου, μιὰ ἀξιέπαινη πλευρὰ στὴ θλιβερῆ περίπτωσί του. Γιατὶ ὁ Πέτρος δὲν πρέπει νὰ μᾶς κινήσῃ σὲ ὅσα ἀκούσαμε μονάχα τὴ συμπάθεια καὶ τὴ λύπη, ἀλλὰ καὶ τὸν θαυμασμό. Δὲν στάθῃρε μονάχα ἕνας ἔνοχος, ἕνας ποῦ προβάλλει σὰν παράδειγμα πρὸς ἀποφυγῆ, ἀλλὰ στὰ δύο αὐτὰ σημεῖα εἶναι παράδειγμα γιὰ μίμησι, εἶναι ἀξιοθαύμαστο πρότυπο.

Ποῖο εἶναι τὸ πρῶτο ἀπ' αὐτὰ τὰ σημεῖα; Ἐνῶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ ἔμειναν καρφωμένοι στὶς θέσεις τους καὶ δὲν πρόφεραν τίποτε τὰ χεῖλη τους, ὅταν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἀνήγγειλε τὴν παρουσία του, ὁ γιὸς τοῦ Ἰωανῆ, ὁ Πέτρος, δὲν ἔμεινε οὔτε ἀδρανῆς οὔτε ἀμίλητος.

«Κύριε — λέγει πιάνοντας μὲ τὰ δάχτυλά του τὴν κουραστὴ καὶ γέρνοντας πρὸς τὰ ἔξω, — ἂν εἶσαι σύ, πρόσταξέ με νὰ κάμω ὅ,τι κάνεις κι' ἐσύ. Πές μου νὰ ἔλθω πρὸς ἐσένα. Ἀφήνομαι στὴ δύναμί σου καὶ στὴν ἀγάπη σου. Θεωρῶ τὰ ἄστατα καὶ κρύα νερὰ πρὸ γλυκοῦ καὶ πρὸ ποθητοῦ τόπου νὰ στέκωμαι, παρὰ αὐτῆ τῆ βάρκα. Γιατί, πατώντας σ' αὐτά, θὰ εἶμαι ὅπου εἶσαι σύ, θὰ βρεθῶ κοντὰ σου. Καὶ κοντὰ σου μονάχα εἶναι ἡ ἀσφάλεια. Ἡ βάρκα εἶναι καταφύγιο, εἶναι σωτηρία ἀπὸ τὰ μανιασμένα κύματα. Ἀλλὰ μιὰ καὶ σύ εἶσαι στὰ κύματα, ἡ καταφυγὴ μου εἶναι κοντὰ σου.

Πῶς νὰ μὴ ἐπαινέσουμε τὴν κίνησι αὐτῆ τοῦ Πέτρου; Πῶς νὰ μὴ διδαχθοῦμε ἀπ' αὐτῆ καὶ νὰ μὴ τὴ ζηλέψουμε; Δὲν ἀποφεύγει τὸν κίνδυνον μένοντας στὸ εὐθραυστο σκαρί, ποῦ κόντευε νὰ ἀνατραπῆ. Πηγαίνει μέσα στὸν ἴδιον τὸν κίνδυνον, γιατί ἐκεῖ εἶναι ὁ Χριστός. Κι' ὁ Χριστός εἶναι τὸ μόνο ἀληθινὸ καταφύγιο. Δὲν σκέφθηκε ὁ Πέτρος τίποτε ἄλλο παρὰ ὅτι θὰ πῆγαινε κοντὰ στὸν Χριστό. Κι' ὅτι ὁ Χριστός δὲν θὰ τὸν ἐγκατέλειπε. Μεγάλο, λοιπόν, πρότυπο εἶναι γιὰ τὸν καθένα μας αὐτῆ ἡ κίνησις τοῦ κορυφαίου ἀποστόλου πρὸς τὸν Κύριο, μιὰ κίνησις ποῦ ἀψηφᾷ καὶ τὰ ἀνθρώπινα καταφύγια — τὴ βάρκα — καὶ τὸν ἴδιον τὸν κίνδυνον — τὰ κύματα.

Τὸ δεύτερο σημεῖο, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, εἶναι τὸ ἐξῆς: Ὁ Πέτρος δὲν λιγοπίστησε ἀμέσως, ἀλλὰ τὴν τελευταία στιγμή. Κατώρθωσε νὰ περπατήσῃ πάνω στὰ νερὰ καὶ νὰ φθάσῃ κοντὰ στὸν Ἰησοῦ. Γράφει ὁ ἱερός εὐαγγελιστής: «Καὶ καταβάς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν». Περπάτησε, λοιπόν. Δὲν βούλιαξε εὐθὺς ὅπως θὰ ἦταν ἐπόμενο νὰ συμβῆ, ἂν εἶχε διστάσει ἀμέσως, μὲ τὴν πρώτη ἐπαφῆ τοῦ νεροῦ. Καὶ παρὰ κάτω σημειώνει ὁ εὐαγγελιστής, ὅταν πιά αὐτὸ

ἄρχισε νὰ γίνεται, ὅταν ὁ Πέτρος, φοβισμένος ξαφνικὰ ἀπὸ τὴν ἀνεμοζάλη, ἄρχισε νὰ καταποντίζεται: «Εὐθὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ». Ὁ Κύριος δὲν κινήθηκε γιὰ νὰ σώσῃ τὸν Πέτρο, ὅπως θὰ συνέβαινε ἂν ὁ μαθητὴς βούλιαζε ἀμέσως. Ἄπλωσε ἀπλῶς τὸ χέρι καὶ τὸν ἔπιασε. Τί σημαίνει αὐτό; Ὅτι ὁ Πέτρος εἶχε διανύσει τὴν ἀπόστασι πρὸς τὸν Χωρὶζε ἐκεῖνο. Λοιπὸν, ἔδειξε πίστι γιὰ κάμποσο χρονικὸ διάστημα. Κατάρθωσε νὰ μείνῃ ὄχι λίγο πάνω στὰ νερά. Ἀπλῶς, στὸ τέλος φοβήθηκε, στὸ τέλος δίστασε, στὸ τέλος λιγοπίστησε. Ἄρα τόσο ἡ διάθεσί του, ὅσο κι' ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν πραγματοποίησι τῆς διαθέσεώς του εἶναι ἀναμφισβήτητα στὸ ἐνεργητικὸ του, ἀποτελοῦν ἀξιοθαύμαστο ἐνεργητικὸ πλάϊ στὸ πάθημά του.

Κυριακὴ 10 Αὐγούστου (1' Ματθαίου)

(Ματθ. ιζ' 14 - 23)

«Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ» (Στίχ. 21)

[Αὐτὸ δὲ τὸ γένος δὲν βγαίνει καὶ δὲν φεύγει παρὰ μονάχα μὲ προσευχὴ καὶ νηστεία]

Ὁ πατέρας τοῦ δαιμονιζομένου παιδιοῦ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, πρὶν τὸ πάῃ στὸν Κύριον, τὸ εἶχε πάει στοὺς μαθητάς. Ἄλλὰ ἐκεῖνοι δὲν μπόρεσαν νὰ τὸ κάμουν καλά. Γιατὶ δὲν κατάρθωσαν οἱ ἀπόστολοι νὰ θεραπεύσουν τὸ ἀξιολύπητο ἐκεῖνο πλάσμα; Ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶχε δώσει — ὅπως ἀναφέρουν σὲ ἄλλα σημεῖα τὰ Εὐαγγέλια — τὴ δύναμι νὰ διώκουν ἀκάθαρτα πνεύματα καὶ νὰ κάνουν κι' ἄλλα, λογῆς-λογῆς θαύματα. Κι' ὄχι μόνο στοὺς δώδεκα, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἄλλους, τοὺς ἑβδομήντα, πρὸς καθὼς σημειώνει ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς γύρισαν κάποτε μὲ χαρὰ κι' εἶπαν στὸν Κύριον: «Καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου».

Οἱ δώδεκα, λοιπὸν, οἱ ὑπερεκλεκτοί, οἱ πρῶτοι, δὲν κατάρθωσαν σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι νὰ βγάλουν τὸ δαιμόνιον, πρὸς εἶχε φωλιάσει σ' ἐκεῖνο τὸ παιδί. Γιατί; Ἡ συνέχεια τῆς περικοπῆς τὸ δείχνει καθαρά. Τὴν ἴδια ἀπορία εἶχαν κι' οἱ μαθηταί. Πῆγαν ἰδιαιτέρως, ὅπως ἀκούσαμε, καὶ ρώτησαν τὸν Ἰησοῦ:

— Γιατί ἐμεῖς δὲν μπόρεσαμε νὰ βγάλουμε τὰ δαιμόνια;

Κι' ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοὺς ἀποκρίθηκε:

— Ἐξ αἰτίας τῆς ἀπιστίας σας. Σὰς βεβαιῶνω καὶ σὰς λέγω, ὅτι ἂν ἔχετε πίστι ἔστω καὶ σὰν τὸ σπειρὶ τοῦ σιναπιοῦ, θὰ πῆτε σ' αὐτὸ ἐκεῖ τὸ βουνὸ πῆγαινε παρὰ πέρα, καὶ θὰ πάῃ. Καὶ τίποτε δὲν θὰ ὑπάρχη, πρὸς νὰ μὴ μπορῆτε νὰ τὸ κάνετε. Ἄλλὰ, εἰδικὰ γιὰ

τὸ διώξιμο τῶν δαιμονίων, μάθετε ὅτι χρειάζονται δι' αὐτὸ δύο ὅπλα. Μονάχα μὲ τὰ ὅπλα αὐτὰ ἐξοστρακίζεται ὁ δαίμων ἀπὸ τῆς ψυχῆς καὶ τὰ σώματα. Μὲ ποιά ὅπλα; Τὴν προσευχὴν καὶ τὴν νηστεία.

Ἄν ἡ πίστις σας ἦταν κάπως δυνατὴ, θὰ εἶχατε πραγματοποιήσει τὸ θαῦμα ποῦ ἔκαμα κατόπιν ἐγώ. Ἡ δύναμις μου βρισκόταν στὰ χέρια σας. Ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ διστάσετε, νὰ ἀμφιβάλετε. Σᾶς χρειάζοταν, ὅμως, εἰδικὰ γιὰ μιὰ τέτοια περίπτωσι, κι' ἡ προσευχὴ, ἡ θερμὴ καὶ ἐπίμονη προσευχὴ. Κι' ἀκόμη ἡ νηστεία. Θὰ ἔπρεπε μὲ τὴ φλόγα τῆς προσευχῆς νὰ χτυπήσετε τὸ δαίμονιο. Καὶ νὰ κινηθῆτε ἐναντίον του μὲ τὴν ἐλαφράδα, ποῦ χαρίζει ἡ νηστεία, ἀπαλλάσσοντας τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ σώματος, ἀπὸ τοὺς δεσμοὺς μὲ τὴν ὕλη.

Αὐτὴ ἡ σύστασις τοῦ Κυρίου, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἔχει παντοτινὴ ἐπικαιρότητα. Κι' ἡ Ἐκκλησία σὲ κάθε τέτοια περίστασι χρησιμοποιεῖ τὰ ὅπλα αὐτῆς τῆς συστάσεως. Διώχνει τὸν δαίμονα ἀπὸ τῆς ψυχῆς καὶ τὰ σώματα, θέτοντας κυρίως σ' ἐνέργεια τὴν προσευχὴν καὶ τὴν νηστεία.

Ὁ Διάβολος κι' οἱ ἄγγελοί του τίποτε ἄλλο δὲν τρέμουν, σὲ τίποτε ἄλλο δὲν ὑποχωροῦν προτροπάδην, ὅσο μπροστὰ στὴν προσευχὴν καὶ στὴν νηστεία.

Ἡ προσευχὴ δὲν εἶναι μονάχα λόγια ποῦ ἀπευθύνουμε στὸν Κύριο, ζητῶντας τὴ βοήθειά Του. Εἶνε συνάμα καὶ καταπέλτης, ποῦ συντρίβει τὰ τείχη τῆς ἁμαρτίας καὶ ἐπιτρέπει στὴ χάρι τὴν εἴσοδο μέσα στὶς ψυχῆς καὶ μέσα στὰ σώματα. Εἶναι πύρινα βλήματα, ποῦ κατατροπώνουν τὶς σκοτεινὲς δυνάμεις καὶ τὶς διώχνουν ἀπ' ὅπου εἶχαν κάμει κατοχὴν.

Ἀλλὰ στὸν πόλεμο αὐτόν, γιὰ νὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα του ἡ νίκη, χρειάζεται κι' ἡ νηστεία. Διότι αὐτὴ μαραίνει τὰ πάθη, ἰσχυροποιεῖ τὴν ψυχὴ καὶ τῆς χαρίζει τὴν εὐκινησία ἐκεῖνη, ποῦ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὶς ἐπιθέσεις ἐναντίον τοῦ πονηροῦ.

Πραγματικά, ὅπως τὸ εἶπαν τὰ ἄψευστα χεῖλη τοῦ Κυρίου, ὅπως τὸ μαρτυρεῖ ἡ πείρα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τὸ βλέπει κάθε Χριστιανὸς στὸν ἴδιον του τὸν βίον, ἡ προσευχὴ καὶ ἡ νηστεία εἶναι τὰ ἀπαραίτητα καὶ σγεδὸν μοναδικὰ μέσα, γιὰ νὰ ἐκδιωχθῇ τὸ πονηρὸ γένος, γιὰ νὰ ἐλευθερωνώμαστε ἀπὸ τὴν ἐπήρειά του καὶ τὴν κυριαρχία του.

«Τοῦτο τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστεία».

Φιλεῦσπλαγγχε Κύριε. Ἀξίωσέ μας νὰ χειριζώμαστε σὰν καλοὶ ὀπλιῖται τῆς θείας σου παρατάξεως αὐτὰ τὰ δύο ὅπλα, ποῦ ἔβαλες στὴ διάθεσί μας μὲ τὸν νόμο σου. Κάνε μας νὰ τὰ ἀγαπήσωμε,

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 26-5-58, καθώρισε τὸ εἰς τοὺς συνταξιούχους καὶ συνταξιοδοτουμένους ὀρφανικὰς οἰκογενεῖας καταβλητέον ἐπίδομα ἀεροθεραπείας ἢ λουτροθεραπείας εἰς τὸ ποσὸν μῖας μηνιαίας συντάξεως μετὰ τῶν πάσης φύσεως ἐπιδομάτων αὐτῆς καὶ μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 600 δραχμῶν κατ' ἀνώτατον ὅριον δι' ἕκαστον συνταξιούχον. Τὸ ἐν λόγῳ ἐπίδομα θὰ καταβληθῆ ὁμοῦ μετὰ τῆς συντάξεως τοῦ Ἰουλίου.

—Δ' ἀποφάσεως τοῦ Διευθύνοντος Συμβούλου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐχορηγήθησαν αἱ κάτωθι συντάξεις:

Α) Ἀλόγῳ γήρατος. Εἰς τοὺς: 1) Αἰδес. Παναγιώτην Κ. Κουτρομπήν, Γεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1958, ἐκ δραχμῶν 689 μηνιαίως. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δραχμῶν 8.890. — 2) Αἰδес. Γεώργιον Παναγιωτόπουλον τοῦ Δημητρίου, ἐφημέριον Βροχιτσας Ἡλείας, ἐκ δραχμῶν 689 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δραχμῶν 8.890. — 3) Αἰδес. Κορκόδειλον Κλεάνθην τοῦ Βασίλειου, Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δραχμῶν 689 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα ἐκ δραχμῶν 8.890. — 4) Αἰδес. Ἀνδρέαν Λυσίμαχον τοῦ Λυσιμάχου, ἐφημέριον Μαυραντζαίου Σάμου, ἐκ δραχμῶν 756 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα ἐκ δραχμῶν 8.890.

Β) Ἀλόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας. Εἰς τοὺς: 1) Αἰδес. Ἀναστάσιον Παπαγεωργίου τοῦ Γεωργίου, Ἐφημέριον Ἐηρολόφου Σουλίου, ἐκ δραχμῶν 756 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δραχμῶν 8.960. — Αἰδес. Δημήτριον Τσαδῆν τοῦ Γεωργίου, Ἐφημέριον Κεράμου Χίου, ἐκ δραχμῶν 756 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δραχ. 8.960. — 3) Αἰδес. Γεώργιον Σιεφῆν τοῦ Ἀστερίου, Ἰ. Μ. Θεσσαλονίκης, ἐκ δραχμῶν 756 μηνιαίως, ἀπὸ 8ης Ἰανουαρίου. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δραχ. 8.820. — 4) Αἰδес. Γεώργιον Συμόπουλον τοῦ Πέτρου Ἐφημέριον Μεγαλοπόλεως, ἐκ δραχμῶν 756 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δραχ. 9.030.

Γ) Ἀλόγῳ ἀναπηρίας. Εἰς τοὺς: 1) Αἰδес. Φίλιππον Πατήρην τοῦ Σπυρίδωνος, Ἐφημέριον Γαλάρου Ζακύνθου, ἐκ δραχμῶν 756 μηνιαίως, ἀπὸ 23ης Μαρτίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἀπαξ βοήθημα δραχμῶν 8.960.

Δ) Ἀλόγῳ πρόωρου θανάτου. Εἰς τὰς: 1) Πρεσβυτέραν Ἀγ-

νά μὴ τὰ παρατοῦμε καὶ νὰ τὰ κινοῦμε πάντα ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Αὐτὰ εἶναι ποὺ δίνουν τὴ νίκη καὶ ἐξασφαλίζουν ἀπὸ τὴν ἦττα καὶ τὴν ὑποχώρησι. Αὐτὰ εἶναι ποὺ καὶ στὰ χέρια τὰ δικά σου, ὅταν ἔζησες ὡς ἄνθρωπος πάνω στὴ γῆ, καὶ στὰ χέρια τῶν ἁγίων σου ἔκαμαν ὥστε νὰ καταισχυθῆ ὁ Σατανᾶς καὶ νὰ θριαμβεύσῃ ἡ βασιλεία σου. Αὐτὰ μένουں καὶ σὲ μᾶς ἢ ἐγγύησις γιὰ τὴ μίμησί σου καὶ γιὰ τὴ σωτηρία μας. Αὐτὰ εἶναι, ποὺ θὰ μᾶς ἐξασφαλίσουν τὸν ἀμάραντον στέφανο τῆς νίκης, ὅταν μετὰ τὸν ἁγῶνα καὶ τὰ τρόπαια ἐδῶ κάτω, μᾶς καλέσῃς στὴν ἐξέδρα τοῦ φοβεροῦ σου βήματος, κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως, γιὰ νὰ νᾶς ἀνταμείψῃς ὡς ἀθλοθέτης.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

γελικὴν χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐφημερίου Νυμφῶν Κερκύρας Σπυρίδωνος Βεδουρά καὶ εἰς τὴν ἄγαμον θυγατέρα αὐτοῦ Αἰκατερίνην, ἐκ δραχμῶν 614 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 11.648. — 2) Πρεσβυτέραν Βασιλικὴν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐφημερίου Κουκουλιῶν Ἄρτης Γεωργίου Καράμπαλη, ἐκ δραχμῶν 547 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 11.557. — 3) Πρεσβυτέραν Εὐφροσύνην, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐφημερίου Καστρακίου Θεσσαλίας καὶ ἀγάμους θυγατέρας αὐτοῦ Εὐαγγελίαν, Χαρίκλειαν καὶ Θάλειαν, ἐκ δραχμῶν 659 μηνιαίως, ἀπὸ 4ης Φεβρουαρίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 11.557. 4) Πρεσβυτέραν Αἰκατερίνην, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐφημερίου Βασιλείου Γ. Ζαχαροπούλου, Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, καὶ εἰς ἀγάμους θυγατέρας αὐτοῦ Ἑλένην καὶ Ἀθηνᾶν καὶ εἰς ἀνήλικον υἱὸν αὐτοῦ Δημήτριον, ἐκ δραχμῶν 625 μηνιαίως, ἀπὸ 4ης Ἰανουαρίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 8.890. — 5) Καλομοίραν, ὀρφανὴν καὶ ἄγαμον θυγατέρα τοῦ ἀποβιώσαντος ἐφημερίου Στεργίου Σπυρίδωνος Ἀλευροπούλου, Ἰ. Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου, ἐκ δραχμῶν 541 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 8.540.

Ῥωσάτως ἐχορηγήθησαν αἱ κάτωθι συντάξεις:

Α) Ἀδύω γήρατος. Εἰς τοὺς: 1) Αἰδес. Γαβριήλ Γιακανίηνη τοῦ Γεωργίου, Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δραχμῶν 667 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 8.890. 2) Αἰδес. Νικόλαον Μαμαλούγκιαν τοῦ Ἀδάμ, Ἰ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος, ἐκ δραχμῶν 826 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 11.648. — 3) Αἰδес. Μόδεστον Παπανικολάου τοῦ Νικολάου, Ἰ. Μητροπόλεως Γόρτυνος, ἐκ δραχμῶν 826 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Μαΐου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα ἐκ δραχμῶν 11.830. 4) Αἰδес. Ἰωάννην Ὀρσανὸν τοῦ Μιχαήλ, Ἰ. Μητροπόλεως Χίου, ἐκ δραχμῶν 711 μηνιαίως ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα ἐκ δραχμῶν 9030. — 5) Αἰδес. Καλλίστρατον Γεωργιάδην τοῦ Γεωργίου, Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐκ δραχμῶν 711 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1958. Ἐφορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 7.840. — 6) Αἰδес. Θεοφάνη Ντάραν τοῦ Ἀθανασίου, Ἰ. Μητροπόλεως Γρεβενῶν, ἐκ δραχμῶν 734 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 9.030. — 7) Αἰδес. Ἀθανάσιον Καλαβέσιον τοῦ Γεωργίου, Ἰ. Μητροπόλεως Καλαβρυτων, ἐκ δραχμῶν 689 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Μαΐου 1958 ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δρχ. 9.100.

Β) Ἀδύω ἀναπηρίας. Εἰς τοὺς: 1) Αἰδес. Ἰωάννη Λαφτσιδην τοῦ Σάββα, Ἰ. Μητροπόλεως Δράμας, ἐκ δραχμῶν 756 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 8.750.

Γ) Ἀδύω προώρου θανάτου. Εἰς τοὺς: 1) Μαρίαν, Ὀλιαν, Σοφίαν, ὀρφανὰς καὶ ἀγάμους θυγατέρας τοῦ ἀποβιώσαντος ἐφημερίου Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἰωάννου Αἰγυυστίου τοῦ Νικολάου, ἐκ δραχμῶν 610 μηνιαίως, ἀπὸ 12ης Νοεμβρίου 1957. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 8.680. — 2) Πρεσβυτέραν Μαρίαν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐφημερίου Ἀθανασίου Παπαγεωργίου τοῦ Ζήση, Ἰ. Μητροπόλεως Φλωρίνης, καὶ εἰς ἄγαμον θυγατέρα αὐτοῦ Πολυξένην, ἐκ δραχμῶν 510 μηνιαίως, ἀπὸ 9ης Ἀπριλίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 9.030. — 3) Πρεσβυτέραν Ἑλένην, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐφημερίου Κωνσταντίνου Παπαϊωάννου τοῦ Γεωργίου, Ἰ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος, ἐκ δραχμῶν 591 μηνιαίως. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 11.648. — 4) Πρεσβυτέραν Ἀνδρονίκην, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐφημερίου Νικολάου Τυράκη τοῦ Κωνσταντίνου,

Ἰ. Ἐπισκοπῆς Ἀρκαδίας, ἐκ δραχμῶν 573 μηνιαίως, ἀπὸ 5ης Φεβρουαρίου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 8.890.— 5) Πρεσβυτέρων Κυριακούλαν, χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐφημερίου Ἰωάννου Ἀνδριωτάκη τοῦ Θεοδώρου, Ἰ. Μητροπόλεως Ἀθήνων, ἐκ δραχμῶν 539 μηνιαίως, ἀπὸ 1ης Μαΐου 1958. Ἐχορηγήθη ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δραχμῶν 9.100.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αἰδес. Ἀντώνιον Πατέαν. Ἀναγέννησι Λαρίσσης. Ἡ δημοσία ὑπηρεσία ἀναγνωρίζεται ὡς συντάξιμος, ἐφ' ὅσον ἐξαγορασθῆ. Παρακαλοῦμεν γράφατέ μας εἰάν ὑπηρετήσατε ὡς τακτικὸς δημόσιος ὑπάλληλος ἢ ὡς ἑκτακτος. Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν σας εἰς τὴν ἀγοφυλακὴν ὑπεβάλαμεν σχετικὸν ἐρώτημα εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς ἀπαντήσῃ ἐν καιρῷ, ὅτε καὶ θὰ σᾶς πληροφοροῦν σχετικῶς.—Αἰδес. Δημήτριον Θεοδωρίδην, Χρυσούπολιν Νέστον. Θὰ πρέπη νὰ ἔχετε ἀποφοιτήσῃ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου διὰ νὰ καταταγῆτε εἰς τὴν Β' κατηγορίαν. — Αἰδес. Νικόλαον Θ. Καραβίτην, Ἀθούσαν Μεσσηνίας. Ἐγράψαμεν εἰς τὸ ἐπ' ἀριθ. 9 φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου» ὅτι ὅταν ὑμεῖς ἐξήλθετε τῆς ὑπηρεσίας ἐχορηγεῖτο μικρὸν ἐφ' ἅπαξ βοήθημα. Ἡ ἀξίσις του ἐγένετο μεταγενεστέρως καὶ δυστυχῶς δὲν ἦτο ἀναδρομικῆ. Ὑμεῖς δὲν δύνασθε τώρα νὰ λάβετε τὴν διαφορὰν τῆς ἀξίσεως. — Αἰδес. Χαράλαμπον Παπαδαμίαν οὐ, Καστορίαν. Ὑπεβάλαμεν σχετικὸν σημείωμα εἰς τὸ Λογιστήριον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καὶ θὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν εὐθὺς ὡς λάβομεν τὴν πληροφορίαν. Αἰδес. Νικόλαον Παπαϊωάννου, Λάγγα Καστορίας. Ἐφ' ὅσον ἔχετε ἄνω τῶν 35 ἐτῶν ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν δύνασθε νὰ παραιτηθῆτε καὶ νὰ λάβετε σύνταξιν λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας. Γράφατέ μας ὅμως εἰς ποίαν κατηγορίαν ἀνήκετε, διότι, ὡς γνωστόν, ἡ σύνταξις ποικίλει ἀναλόγως τῆς κατηγορίας τοῦ ἡσφαλισμένου. Διὰ τὴν παραίτησιν σας ἀπαιτοῦνται τὰ ἐξῆς δικαιολογητικά: 1) Αἰτήσεις ἐκ χαρτοσήμου καὶ κληρικοσήμεν. 2) Ἀπολυτήριον γράμμα τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ἢ ἀντίγραφον ἐπίσημον τοῦ ἀπολυτήριον γράμματος. 3) Πιστοποιητικὸν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος περὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως τοῦ ἡσφαλισμένου. 4) Φύλλον διακοπῆς μισθοδοσίας παρὰ τοῦ οἰκείου Δημοσίου Ταμείου. 5) Τὸ ἀτομικὸν βιβλίον ὑπηρεσιακῶν μεταβολῶν τοῦ ἡσφαλισμένου, συμπληρωμένον καὶ θεωρημένον ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου. 6) Βεβαίωσις τῆς Ἰ. Μητροπόλεως, χαρτοσημασμένη καὶ κληρικοσημασμένη, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἀναφέρεται ἡ χρονολογία χειροτονιας καὶ ἀρχικοῦ διορισμοῦ, αἱ μεταθέσεις εἰς ἄλλας ἐνορίας κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ἡ διάρκεια ὑπηρεσίας [εἰς ἐκάστην ἐνορίαν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐξόδου ἐκ τῆς ὑπηρεσίας. 7) Βεβαίωσις τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ὅτι ὁ αἰτῶν συνεπλήρωσε 35ετῆ πραγματικὴν ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν. — Πανος. Ἀρχιμανδρίτην Ἀβέροκιον Χρυσολωρᾶν, Σέρiffον. Ἡ ἐν τῷ στρατεύματι ὑπηρεσία προσμετροῦται μόνον

ἐφ' ὅσον προηγήθη χειροτονία καὶ ἐφ' ὅσον εἰς τὸ στρατεύμα ὑπη-
ρετήσατε ὡς κληρικός, ὅχι δὲ καὶ ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία, τὴν ὅποιαν
διανύσατε ὡς λαϊκός. — Αἰδес. Παναγ. Παναγούλια, Ἄρην
Σπάρτης. Θὰ ἐξετάσωμεν τὴν ὑπόθεσίν σας καὶ θὰ σὰς γράψωμεν ἐπι-
στολὴν. — Αἰδес. Ν. Π. Χ. Αἴτησιν θὰ πρέπη νὰ ὑποβάλετε ὅταν θὰ δοθῇ
νέα πίστωσις παρὰ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, διότι ἡ δοθεῖσα ἐξητλήθη.
Διὰ νὰ παραιτηθῆτε πρέπει νὰ ἔχετε πιστοποιητικὸν δύο ἰατρῶν, εἰς τὸ ὅποιον
νὰ βεβαιούται ὅτι εἰσθε ἀνίκανος διὰ τὴν ἐπιτέλειον τῶν ἐφημεριακῶν σας
καθηκόντων. Οἱ ἰατροὶ διορίζονται ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, τὸ δὲ πιστο-
ποιητικὸν εἶναι ἔνορκον. Πρὶν λάβετε τοιοῦτον πιστοποιητικὸν δὲν πρέπει νὰ
παραιτηθῆτε. Εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὀφείλετε 360 δραχμάς, ὑπόλοιπον ἀσφαλίστρων.
Ἐκ τῶν ζητηθέντων βιβλίων ἀπεστάλεισαν μόνον ὅσα ὑπῆρχον. Παρακαλοῦ-
μεν εἰδοποιήσατέ μας ὅταν τὰ λάβετε. Διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ συνεφημερίου
σας θὰ σὰς γράψωμεν ἐν καιρῷ. — Ἱερομόναχον Μ. Β. Ὁ διορισμός σας εἶναι
προσωρινός. Ἡ ὄλην ὑπόθεσιν ἀνήκει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μητροπολίτου
σας, εἰς τὸν ὅποιον πρέπει νὰ ἀπευθυνθῆτε. Ἡ ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς σας
ἐγένετο. Ὁ «Ἐφημέριος» στέλλεται μόνον εἰς τοὺς αἰδес. ἐφημερίους. Εἰς
τοὺς ἰ. ναοὺς ἀποστέλλεται μόνον ἡ «Ἐκκλησία». Ταχυδρομικῶς ἀπεστέ-
λαμεν τὰ ζητηθέντα τεύχη. Τὸ δημοσίευμα διὰ τὸ ὅποιον ἐνδιαφέρεσθε εὐρί-
σκεται εἰς τὴν σελίδα 520 τοῦ «Ἐφημερίου» τοῦ ἔτους 1957.—

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μητρ. Μεσσηνίας Πολυκάρπου (†). Ἡ Ἐκκλησία, ὁ Κλήρος καὶ
ἡ Κοινωνία. Χ., Ἀδελφικὰ Γράμματα (2).— Χρυσοστόμου, Ὁ ἔκτος
περὶ ἱερωσύνης λόγος (Μετάφρ. Θεοδ. Σπεράντσα).— Βασιλείου Ἡλιά-
δου, Οἱ Ἐφημέριοι τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν, σημαντικὸς παράγων τῆς
Ἑλλ. ἐκδηλώσεως.— Ἀνθίμου Θεολογίτου, Τὰ νησιώτικα πανηγύρια.—
Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς Ἱ. Μητροπό-
λεως Πρεβέζης.— Β.Π.Μ., Τὸ πρῶτο εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας
ἱερατικὸν συνέδριον.— Βασ. Μουστάκη, Κηρύγματα εἰς τὰ Ἐδαγγελικά ἀνα-
γνώσματα τῶν Κυριακῶν.— Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.— Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ
περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως
σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Δι' ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντόν :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19—Ἀθήναι. Τηλ. 27-689.

Ἵπεύθυνος Τυπογραφείου: Τ. Ρούτσης, Κοκκουλάκη 9, Ν. Χαλκηδῶν.